Масса а мехкашкара пролетараш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО
свет

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай областен комитета а Нохч-ГІалгІай АССР-а оргкомитета а орган

№ 8 (2123) | Кхаьра, 24 июль 1957 шу. | Мах 20 кеп.

Яьха коталонаш дІачІоагІ а е сов а яха

А. ЯКОВЛЕВ,
ССКП Нохч-ГІалгІай Обкома секретарь

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцен 40 шу дизара сийленца накъа дахарна оттаяьча социалистически яхьаца Нохч-ГІалгІай АССР юртбоахаман къахьегамхоша областан партийни организацен кулгалца лоархІам боллаш коталонаш яьхай. Цар ханал хьалхагІа кхоачашъяьй паччахьалкхенна ялат кийчдара а эцара а план (хьажкІиш йоацаш). 15-ча июле паччахьалкхенна дІачу а деннад дехка а дехкад дІадахача шера цу ханарчул совх 2 миллион пунт. ЛоархІам баь белгалдаккха дезаш да паччахьалкхенна дІачуденнача дерригача ялатех 80 процент эггара лоархІаме йола даара культура хилар. ДуккагІа йолча колхозашеи совхозашеи дІадув ги чутессад, хиланза даргдоацча доакъара фондаш кийчьяй. Шоай таронаш лаьрхІа а лаьрхІа республикан ахархоша тІаийцад паччахьалкхенга планал совх 700 эзар пунтал кІезигагІа доацаш ялат дІачулулга а дохкалга а.

Из котало яьккхай республикан юрта боахама къахьегамхоша ССКП XX-ча съездо хьайбаехи, кхаш леладарахи хьайоаха продукташ совх яхарна баь исторически соцамаши шу долалуш Къилбседан Къавказа юртбоахама хьалхале лелаьрий совещане тІа шоаш тІаийца социалистически декхараши кхоачашдарна юха ца боалаш къовсам лоаттабарах. Вай республиканна доккха новкъостал даьд паччахьалкхено. Ялат чуэца доладалехь МТС-ашкеи совхозашкеи дуккха а керда трактораши, комбайнаши, лафетни жаткаши, подборщикаши, ялаташ цІендеш йола машинаши, ялаташ тІадотташ йола машинаши, иштта кхы йола техника ера. Колхозашта новкъостала дуккха автомашинаш еннай Шолжа-ГІалан предприятешеи организацешеи.

Республикан партийни комитеташеи первични парторганизацешеи керте а этта доал деш дІайихьар механизаторийи колхозникийи юртбоахама специалистийи социалистически яхь, ялаташ чуэцилга а кийчделга а чехкагІа чакхдаккхарна уж вІаштІехьа а боахаш. Из болам болабир «Знак почета» яха орден йолча Орджоникидзевски МТС-а механизатораша. Ялаташ хьакха долалуш цар республикан берригача комбайнерашка, тракторни бригадай бригадирашка, МТС-и, совхозийи болхлошка юрта боахама специалисташка кхайкарал дир: ялаташ сиха а да ца дойташ чуэца, паччахьалкхен ялаташ кийчдара план ханал хьалха кхоачашъе аьнна. Из патриотически болам обкома партен бюрос нийса а лаьрхІа республикан берригача болхлоша хьаллаьцар. Ахархой социалистически яхь дІайихьар кабола культураш 10 белха дийнахь чуэца, ялаташ кийчдара план ханал хьалха кхоачашъе яхача лозунгаца.

Белгалдаккха дезаш да буртиг бола ялаташ чуэцилга укх шера хала ха латташ дІадихьалга. Июнь бутт боалаши къаьстта июль хьалхарча ах бетта дуккагІа йолча хана чІоагІа догІа дийлхар. Из иштта хилар бахьан долаш ялат чуэцара белхаш лаьгІлора, ялаташ цІендеши, хьаттар тІа ялаташ леладарнеи паччахьалкхенна уж дІадаларнеи кхы а халонаш хьатІакхийтар. Уж халонаш эшаеш новкъостал дир МТС-ши совхозаши технически кийчъяь хиларо а социалистически юрта къахьегамхой мехка юртбоахама продукташ шортта хилийтарна халкъий юкъарча гІулакха юкъе лаца деза дакъа лаца цІаккха а бовргбоаца безам хиларо а.

Ялаташ чуэцар сихдарна къовсам лоаттабеш, чІоагІа боккха лоархІам болаш хилар республикан колхозашеи, МТС-шеи, совхозашеи хьалхагІа хьакха Іо а дилла цул тІехьагІа ялат чуэцар шерра леладар. Лафетни жаткашца ялат хьакха доладир кхача доаллача хана. Цо гІодир ялаташ хьакхара ха лоацъяра а ялат доа ца дара а. Лафетни жаткашца хьакххьачул тІехьагІа кесаш хьалъийдеш комбайнаш дер дукхагІа хулар. Республикан хьалхале лелаеча комбайнераша н. н. А. М. Синчиновс, В. М. Пацюка, С. Е. Самарцевс, Т. А. Абдурахмановс, В. А. Московс, Х. М. Шигаповс иштта дуккха а дуккха бараша Іурра денз сарралца а сарахьа а болх беш сменах шовзткъа а шовзткъеитт а гектар ялат чуэцар. ССКП обкома лакха лаьрхІар цар къахьегам. Уж республикан Сийлен доска тІа баьхар.

Белгалдаккха мегаргдолаш да, оасар юкъе долаш хинна ялаташ раздельни способах дукха зе ца — хулаш чуэцар. Къаьстта лоархІаме да: паркхаш хьал а эцаш комбайно аьрда кІа цІена а декъа а хилар. НонагІ йолча хана комбайни кІалхар ялаташ дІаийдеча пункте дІаухийт из. Цу гІулакхо хьаттар тІа кІа докъадеш а цІендеш а хулаш дола зенаш кІезигдир.

Укх шера раздельни ялат чуэцар шерра даьржа хилар хьахьокх дІаходолхача бакъдараша. Наурскии, Сунженскии районий колхозаши совхозаши ахи, Ачхой-Мартановски районеи МагІалбикеи дукха ца эшшаш шиъ кхолагІеи ка бола ялаташ чуийцад раздельни. Ерригача республике цу прогрессивни способах соахкарчул диазза дукхагІ чуийцар ялаташ иштта ялаташ чуэцара лоархІам бича, цо хьахьокх из чІоагІа пайдане хилар.

ЛерттІа ялаташ чуэцарнеи ялаташ кийчдара план кхоачашъярнеи лаьца дола социалистически декхараш хьалхагІ кхоачашдаьд Гумсерча района юртбоахама къахьегамхоша. Цар республике ялаташ кийчдар план кхоачашъярах эггара хьалхагІ рапорт деннад. Гумсерча юртбоахама къахьегамхошта тІехьа ялаташ кийчдара план кхоачашъйир Наурскии, Шалинскии, Сунженскии, Каргалинскии, Грозненскии районий къахьегамхоша.

Ялаташ чуэцарах а ялаташ кийчдара план кхоачашъярах а йола социалистически яхь партен организацеша вІашагІъеллар. Царна хайра наьха творчески инициатива лакхъе а, кастта доа а ца деш ялаташ чуэцарнеи, Даьхенна дукхагІ ялаташ дІадаларнеи уж сарцагІ баха а.

Хьаэцаргъя вай, масала, Сунженски района XX-ча партсъезда цІерах йолча колхоза парторганизаци. Укхаза партен организацес ялаташ чуэцача лоархІамегІ мел йолча участке дІаоттабаьбар коммунисташ. Коммунисташа болх лерттІа вІашагІболларах хьехамаш деш а, агитаци еш а, шоай дикача белхаца хьокхам луш а къахьегама тІаберзабир колхозникаш.

Района партен а советий а активаша ахийтача партийни организатораша чІоагІа новкъостал даьд уж дерригa белхаш кхоачашдарна. Колхозашкеи совхозашкеи бахийта хиннаб районий партени советийи организацешкара болхлойи, обкома пропагандистай группаши. Ялаташ чуэцаши ялатий кийчдар кхоачашдеши хинна дикагІ болхлой белгалбахарна республикера дика болх барах луш йола цІе байракхи сийлен Доскеи оттадаьдар. Районашка комбайнерашстеи, трактористаштеи, автомобилаш лелаераштеи ялакийчъяьр цІе вымпелаш.

Ялаташ хьоккхача, болх сихбеннача деношка, политически болх бора кхашкарча станашка. Укхаз, Гумсерчеи, Сунженскии, Шалинскии, районий кхашкарча станашка лекцеши докладаши ешар, агитатораша беседаш йора, газеташ дешар. Кхашкарча станашка, комбайнашта юхе колхозникаштеи механизатораштеи шоай агитатораша дувцарцеи, «къахьегама листашка а «хьокхама доскага а хьажарцеи довзар социалистически яхь кхоачашъяр а хьалхале лелаерий говзал а. Кхашка, чІоагІах белхаш лелача юхьагашка, каст-каста ухар культурно-просветительни учреждений болхлой а художественни самодеятельноста коллективаш а. Механизатораштеи, болхлоштеи, колхозникаштеи къамаьлаш дора республикерча драмтеатра артисташа а кхыча профессиональни коллективаша а Шолжа-ГІалитІарча культуран дворецийи клубийи агитбригадаша республикерча дукхагІ йолча районашка къамаьлаш даьд. Культурни са а лоІаш, дика къахьегар бахьан долаш чехкка йистедаьлар ялат чуэцара белхаш.

ХІанз, ялаташ кийчдара план а ка бола культураш чуэцалгах кертера дар а кхоачаш даьчул тІехьах, республикерча юрта боахаман къахьегамхоша ялат бахьан лелабаьча къовсаман тІехьа карах даьннарий лоархІамаш детарлуш да. Цу лоархІамаша хьахьокх, эггар, хьалха, республикера уж къахьегамхой соахкарча шераца нийсдича, цхьа гІа хьалхашка балар. Дуккхача районашка ялат дика хьийкъад. Хьалха-Мартана районерча колхозаша, масала, хІара гектара тІера 126 пунт ялат доаккх. Шаьлан районерча колхозаша гектара тІера бІаь пунт совх йоакх, Карагалински, Сунженски, кхы йолча а районашкарча колхозаша бІаь пунт гарга йоккх.

Из цІенхаштта котало я. Дицде дезаш дац, дуккхача хана догІа ца делхаш, йокъалаш йолаш бІаьсти йоллашехь а, из ялат хьувкъийталга. Нагахь санна цу гурахь а бІаьсти а дІадийнача ялатий кхаша из йокъал лейна яле, цар из лейр, колхозаша, МТС-ша, совхозаша лаьтта дикагІ кийчдаь хиларах, хий тІа дехка лаьтташ шердарах, лаьтта тоадеш йола органически а минеральни а удобренеш кхаш тІа ехкарах, ший ханнахьа кхаштІара белхаш даь хиларах.

Ялат кхедара а из чуэцара а тІехьа лоаттабаьча къовсаман хьалхагІо деча лоархІамаша иштта хьахьокх республикерча колхозашка, МТС-шка, совхозашка чолхане а бехктокхаме а дола декхараш толамаца чакхдаха ховргдола белгал яьнна кадраш хьалкхеяр. Техниках боккха пайда эцара хьоккхамаш а деш, ялат чуэцара а из кийчдара а балхашка хьалха лаьттарий опыто тешал ду малагІа йоккхий резервни таронаш я вай юрта боахаман къахьегамах боала пайда лакхбе. Цу резервни торонех пайда баккхар — боккхача лоархІамера декхар да. Вицлулга яллац, тІехьа юса колхозаш, МТС-ш, совхозаш юккъера а хьалха а латтачарна тІехьакхеро йиш хулийтаргъя из техника а иштал нах а болаш ялат чуэцара а кхыдола а белхаш чехкахи дикахи дІадахьа.

Ялат чуэцарах а из кийчдарах а даьхача толамаша къаьгга тешал ду колхозийи совхозийи кхашка цхьан юкъа хьийгача къахьегамца вай республике мел дахача къамий доаттагІал чІоагІдуш хилара.

Кхашка а фермашка а хиларах цхьан болх беш ба эрсийи, нохчийи, украинцаши гІалгІайи, аварцаши даргинцаши, гІумкийи лакцаши Кхы чІоагІагІ чІоагІде деза из доттагІал, республике мел дахача къамаша дизза дакъа лаца деза юкъарча производстван балхашка, хІаране ше волча участке шийна мога дакъа лаца деза дерригa халкъа гІулакха юкъе, юртбоахам чехкка лакхбе.

Партийни, советски, организацеш, колхозий, МТС, совхозий кулгалхой, даьхача толамий, зем а боккхаш, Іомаяьча говзалах пайда а эцаш, юртарча къахьегамхой низ оарцагІ баккха декхарийла ба ялат чуэцарах дувзаденна мел дола белхаш чехкагІ йисте даха.

Ала гІертар да хьаттараштІара балхаш диках вІаштІехьа дахар. Машаре хила йиш яц дуккхача колхозий хьаттарашка дукха ялат, цІендар а докъадар а хилийта йиш йоацача тайпара мела долаш, Іарца,цу гІулакха эша механизмаш а нах а МТС-шкеи колхозашкеи боллашехь а. Дерригa ялат укх денношка цІендаь, докъадаь, тешам боллаш дІаоттадаь хила деза.

Къаьстта йоакхо е еза дІадув фу кийчдара. ХІара совхозе, колхозе хала деза кхоачам балла дика хьувкъача хІара районе къаьстта мегаш долча ялатий фу. ДІаде кийчдаь ялата фу екъача, чІоагІа хьожаш кийчъяьча складашка дІаоттаде деза, цу гІулакха бехктокхаме хургволча сапага хьежа, лораде дІадала а деза.

Иштта йизза кийчо е а, дика чуэца а еза гидуарг а хьажкІиш а. Дерригнеша а йоах уж культураш чІоагІа хьувкъаргъя, чехка а йоа ца еш а чуэца еза уж.

Укх гарггарча шерашка сага сих лерхІаш дулх, шура, даьтта даккхарна Америкерча ВІаьшагІкхийттача Штаташта тІехьа кхе деза аьнна коммунистически партен кхайкара, из кхоачаш де шоашта могар деш ба вай республикера къахьегамхой. Колхозий а совхозий а шоашта мел эшар да животноводствон продукташ дукхагІ яха а уж паччахьалкхенна дІатела а. Цхьабакъда, из дарна, эггар хьалхагІ йизза доакъарий база хьалъе еза. ХІанз укх сахьате йол кийчелга сихде деза, укх денношка чах аргІаш де дева, совдаллал концентрированни доакъар кийчде деза.

Къаьстта теркам бе беза хьажкІишта силосовани ярна. Из культура дІаер республике тІехьарча кхаь шера пхезза совх шеръеннай. ДукхагІ йолча районашка кхыйолча буртига культураштa юкъе хьажкІиш 26%-га кхаьчай. Дуккха кхаш силосана лаьрхІа хьажкІиш дІайийна да, силос кийчъяра болх хІанзехь а болабаьб. ХьажкІишта силосовани ярна дахача шера дуккха колхозаши совхозаши тІехьа йисара гІалаташ хилийта йиш яц. Укх шера МТС-шкеи совхозашкеи дукхагІ я беш бола болх дукха Іовш йола силосни комбайнаши хьажкІиш чуэцаш йола машинаши; цу машинашца силосовани а юлу, цу белха царех пайда эца а без. Автомобильни парк а шеръеннай цу хьалаша хьажкІиш тайп-тайпарча хана дІаюлга лаьрхІача укх шера тІехдика силосни доакъар кийчде карахдоалийт, хІаьта цу мах болча доакъаро вай шербенна хьайбай боахам Іалашбу.

Эшачул совх доакъар кийчдара чІоагІа лорхІаме да ялат чуийца мукъа даьннача кхашка кхы ялат дІадер. Масала, Сунженски района колхозаша хІанзехь а цу тайпарча кхай ши эзарнел совх гектара тІа хьашкІиш дІаийийнай. Из хьайбаш кхабар тоадеши хьайбай пайда лакхабоаккхаши дола гІулакх ерригача республикан колхозашкеи совхозашкеи дІакхачийта деза. Из хІаьта-вета де дезаш да хІанз лаьтта тІаьда хиларах: дІайийна хІама хьал тІа чехка яргъя, хІаьта мукъа даьннача кхашка дийна ялат дийба хургда.

Цхьабакъда, ялат чуэцараи доакъар кийчдараи теркам тІабахийтарал совх партийнии советскии организацешта, МТС-ий, колхозий совхозий кулгалхошта дицдала йиш яц гурахь юв культураш ханнахь дІаера кийчо яр. Болх дукха ба — лаьтта кийчде деза, ги дІадувча боарам тІа дахийта деза, ялат дІадув машинаш тоае а кийчъе а еза. БІаьстан культурий ялат лакхадаккхара керттерадар — гурахьа оахача лаьттан болх толаме чакхбаккхар — хІанзехь а доладе деза.

Республикан колхозникаша, МТС-а а совхозий а болхлоша дош деннад животноводствон продукташ кийчъяреи йохкареи план ханал хьалха кхоачашъе. Цу балха хІанзехь а цхьадола толамаш доахаденнад. ТІехкхоачашъяьй дулхеи, шуреи, фуаши кийчдареи йохкареи план. Бакъда, тІехьаюсаш колхозаши бІарчча районаши я вай. ТІехьа йисараш хьалхарчарна тІакхеярна дулуш мел дар де деза.

Промышленности юртбоахами дІахо эйдара декхараш кхоачашдарца бе безаш боккха болх ба — Казахстанереи Киргизереи шоай республике цІа дена нохч-гІалгІай халкъ баха а балха а дІанийсде деза. ССКП Центральни Комитетои Советски правительствоси, ховча бесса, вай республика юхаметтаоттаяра доккха гІо ду. Боахама а, вахара а, культурни а гІишлош хьалъяра дукха ахча да хьахийца.

Деча гІонца нийса пайда а эцаш, гуйран-Іан зама тІакхачалехь цІабаьхка нохчийи гІалгІайи баха ховшабара декхар кхоачашде деза, царна хила деза хьалаш а кийчде деза. Шерача фронтаца болабе беза индивидуальни цІенош, школаш, кхыйола культурни гІишлош хьалъяра болх.

Республика областан партийни организаценнеи юрта боахама къахьегамхоштеи хьалхашка доккхий а бехктокхаме а декхараш латт. Цхьабакъда, уж декхараш вайна кхоачашдулург долаш да. Кхы а чІоагІа ССКП ленински Центральни Комитета гонахь кхотабенна коммунисташа, комсомольцаша, колхозникаша, МТС-и совхозийи болхлоша, юрта боахама говзаша берригa низ тІабахийта беза толамашца дерригa юрта боахама балхаш чакхдаха а, хІаьта Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцен шовзткъалагІа шу кхы а доккхийча толамашца дезде деза.

Афганистана паччахь Азербайджана столице хиларах

БАКУ. 20 июль. (ТАСС). «ТУ-104» яхача самолетаца тахан Баку кхаьчав из накъавоаккхаш болча нахаца Афганистана паччахь Мухьамад ЗахІир шах.

Афгански паччахьалкхен кертелаттачунца цхьана Азербайджана столице баьхкар СССР Министрий Совета председатела заместитель А. Н. Косыгин, СССР Верховни Совета Президиума председатела заместительи РСФСР Верховни Совета Президиума председательи М. П. Тарасов иштта кхыбола официальни нах.

БАКУ, 22 июле (ТАСС). 21-ча июле советски Азербайджана столицас Бакус чІоагІа дог гІоздаларца тІаийцар доттагІал долча Афганистана паччахь Мухьаммад ЗахІир шах.

Іурра цун Возал Афганистана паччахь тІавахар Азербайджански ССР Лакхерча Совета Президиума председатела М. А. Ибрагимовна. Цул тІехьагІа Афганистана паччахь шах Мухьаммад ЗахІири цунца хиннараши городага хьожаш хилар. Уж хилар новобакински нефтеперерабатывающи заводе, Сталински района мехкдаьттан промыслашка.

Делкъийга форда тІа лийлар. Пристане Афганистана паччахьана накъа вера. Краснознаменни каспийски флотилен командуюши контрадмирал А. В. Кузьмин. Городе а форд тІа а гІолла Афганистана паччахьи афгански паччахьалкхен кхы бола деятелаши лелабеш бар СССР Лакхерча Совета Президиума председатела заместитель М. П. Тарасов, СССР Министрий Совета председатела заместитель А. Н. Косыгин. Азербайджански ССР Лакхерча Совета Президиума председатель М. А. Ибрагимов, республикан Министрий Совета председатель С. Г. Рагимов иштта кхыбола официальни нах.

Форда тІа лелар йистедаьнначул тІехьагІа, Азербайджански ССР Лакхерча Совета председатело М. А. Ибрагимовс че йир цун Возалла Афганистана паччахьа Мухьаммад ЗахІир шаха сийна. М. А. Ибрагимовоеи Афганистана паччахьаи вІаьший къамаьлаш дир.

Саррахьа Афганистана паччахь Мухьаммад ЗахІир шахи цунца хиннараши хилар азербайджански зурман, иллей, халхара концерте.

22-ча июле цун Возал Афганистана паччахь Мухьаммад ЗахІир шахи кхыбола афгански паччахьалкхен деятелаши Бакура Крыме бахар.

Инден тІема викалаш Москве хилар

СССР мохк тІемах лорабара Министра Советски Союза маршала Г. К. Жуковс хьоашал бехарца СССР-е бола индийски эскара кертерча штаба начальник инарал К. С. Тимайяи индийски эскара кхы бола инаралаши эпсараши 20-ча июле делкъа ха хилалехь бронетанкови бІун И. В. Сталина цІерах йолча, тІема академе хилар. Царна дІаяйзар дешара кабинеташи, классаши, дешар вІашагІ мишта дол а. Хьаьший накъа боахаш бар эскара инарал М. М. Попов, инарал-полковник П. П. Полубояров, иштта кхыбараш. Академен командованес индийски хьаьшашта дицлургдоаца совгІат делар.

Цу дийнахь индийски хьаьший К. Е. Ворошилова цІерах йолча тІема лакхерча академе хилар, укхаза занятеш тІа хилар, дешара классашкеи лабараторешкеи хьожаш. Делегацеца бар Советски Союза маршалаш В. Д. Соколовскийи, И. Х. Багромяни, инарал-полковник Н. О. Павловскийи, вице-адмирал И. Д. Елисееви.

Хьаьшашца цхьана академе вера Инден тІема атташе бригадир Н. Д. Нанавати.

Саррахьа М. В. Фрунзе цІерагІча советски эскара Центральни ЦІагІа хьаьший хьажар «Советски Союза маршал Г. К. Жуков Индеи Бирмеи доттагІленца хилара» кинофильмага.

Советски Союза Маршала Г. К. Жуковс бехарца Москве бола индийски эскара кертерча штаба начальник инарал К. С. Тимайяи из накъа воккхаш болча индийски герзашца кийчдаьча низий инаралаши эпсараши 21-ча июле ерригсоюза юртабоахамеи промышленни выставке хилар.

Индерча хьаьшех дукхагІа бараш Ленински Горке баха хилар. Укхаза уж баха Советски Союза Коммунистически партии дунен тІа эггара хьалхара социалистически паччахьалкхеи хьаьяьча Ленина музей-цІагІа.

(ТАСС).

СОВЕТСКИ СОЮЗЕ ГІОЛЛА

Марийски АССР. ХІамашта догамаш делга геттара дика латт республике. Говза догамаш деча марийски кхалнаьха дуккха балхаш дунен юкъарча выставкашка Польше а, Болгаре а, Сире а, кхыча мехкашка а хьокха кхихьаьд.

ХІанз укх сахьте Йошкар-Ола городерча «Труженица» яхача артелера говза догамаш ду кхалнах Сийлахь-боккхача Октябра 40 шу дизара сийна Москве хулча юбилейни выставке бахьа масехк болх кийчбеш ба.

Сурта тІа (аьрдехьара аьттехьа): «Труженица» яхача артелера догамаш ду кхалнах З. Кудрявцева, А. Емадокова, К. Новоселова догамаш деш боахк.

Ю. АНАНЬЕВА, Сурт.

Рязань. «Рязсельмаш» тІалатташ йола машинаш, вай мехкарча колхозашкеи совхозашкеи даь ца Іеш, народни демократен мехкий а, Гаргарча Малхбоален мехкий а, хІаьта иштта Францен а Итален а кхашка белхаш деш я.

Машинаш дІаийъечар къаьстта чІоагІа хоатташ я «КРН-2,8» яха культиватораш.

Сурта тІа: «Рязсельмаш» завода слесарь-монтажник А. Мелешин ше вІашагІъеллача культиватораша болх мишта бу хьожаш воал.

А. КНЯЗЕВА Сурт.

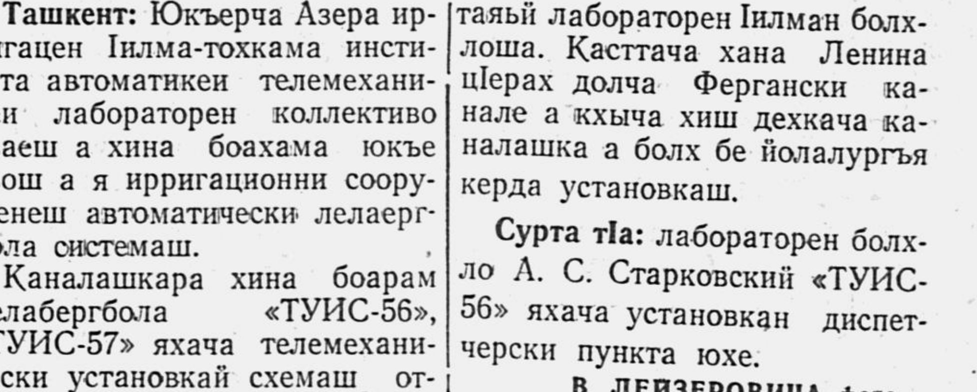

Ташкент: Юкъерча Азера ирригацен Іилма-тохкама института автоматикеи телемеханикеи лабораторен коллективо хьаеш а хина боахама юкъе хьош а я ирригационни сооруженеш автоматически лелаерг йола системаш.

Каналашкара хина боарам лелабергбола «ТУИС-56», «ТУИС-57» яхача телемеханически установкай схемаш оттаяьй лабораторен Іилман болхлоша. Касттача хана Ленина цІерах долча Фергански канале а кхыча хиш дехкача каналашка а болх бе йолалургъя керда установкаш.

Сурта тІа: лабораторен болхло А. С. Старковский «ТУИС-56» яхача установкан диспетчерски пункта юхе.

В. ЛЕЙЗЕРОВИЧА фото.

Башкирская АССР. Мехкадьттах доаго а машинашта хьекха а кхыдола а даьтташ доахача Уфимерча завода № 12 йолча цеха оператор кхо шу хьалха ремесленни училише № 5 яьккха Даутов Зикар дика къахьегаш ва. Къонача болхлочо даиман ший балха боарамаш 108—109 процент кхоачаш ду.

Сурта тІа: цеха дикахчарех цхьа оператор комсомолец Даутов Зикар.

Сурт: Л. Якубова.

ССКП Шолжа-ГIалан горкома пленума тIара

Укх деношка ССКП Шолжа-ГIалан горкомa йислагIа пленум хилар. Пленумо дийцар Шолжа-ГIали тIа бахара а културни а гIишлонаш хьалъяра пачхаьалкхен плани тIаийца декхараши кхоачашделга мишта лел. Цу хьакъехьа доклад йир горсовета исполкома председатела нов. Брыксина.

Доклад яьча нов. Брыксина а къамаьлаш даьчар а дийцар гIишлонаш хьалъяра дуккха кхоачамбоацараш. Нохчийи гIалгIайи цIабахкарца къаьстта дуккха халонаш я чуIе цIенош хьалдарна а цIабаьхкараш фусамашка дIатарбарна а.

Укх юххерча кхаь шера 150 эзар квадратни метрал кIезигагIа йоацаш нах баха цIеноши республикан драматически театри, телецентри, дуккха а школаш, больницаш, берий учрежденеш, клубаш иштта кхы йола гIишлонаши хьалъе езаш я Шолжа-ГIали тIа.

Дукхача организацеша «шоай кулгашца» укх-шера 350 цIа делга тIалаьцад. ДIадахача ах шера «Нохч-ГIалгIстрой» трестагара дIаиккхача гIишлонаш еча организацеша кхоачашъяьй гIишлонаш яра хьахийца ахча дIадахийтара план. Во латт чубаха цIенош даь дахара гIулакх. Трестий кулгалхоша н.н. Чернес, Смогляковс, Черноярова, Ирезеляна а кхычар а шоаш денна дош кхоачашдац. Къабеннача наха деш дола цIенош хьалду диъ шу даьннад, ткъаь йиъ квартира йола Августовски улицагIара цIенош 20%, мара кийчденнадац, хIаьта а «Грознефтезаводстрой» треста № 3 йолча СМУ начальник н. Власов бехк тоххаме озац. ГIишлонаш яр во леларна боахамашта кулгалдераш хинна ца Iеш партийни а профсоюзни а организацей кулгалхой а ба бехке. «Нохч-ГIалгIстрой» треста стройкашка партийно-политически културнии болх во латт. Искусстван болхлошта цIенош деча хIанз а хьалтеха доал 3-ча марта арахийца пенгазет.

Укх шера планах городе цIабахка безаш, нохч-гIалгIай 450 дезал бар, щабаьхкаб 1400 дезал. Из иштта хилча паччахьалкхено хьалдеши «шоай кулгашца» хьалдеши дола цIенош дукхагIа деш дале а из тоъам болаш хургдац учрежденеш чуйолча уж готъеш мукъадаьннача цIеношка дIатарбе беза, шоаш цIенош хьалдар сихде деза. Горисполкомо хьадекъаш латт цIенош хьалде лаьтташ. Совнархоза предприятеша тIаийцад нохчаштеи гIалгIаштеи ши бIаь цIа делгеи шоаш цIенош деча 900 дезала новкъостал делгеи.

Докладчикеи пренех къамаьл даьча н.н. Жидковси, Филеевси Тонконоговси иштта кхычари белгалдаьккхар гIали тIарча коммунальни боахам отделий кертерча архитектора управленеси цIенош дераштa лаьтта далара, документаш кийчдара болх шорта белга.

Пленуме дийцар гIишлонаш хьалъяр ший ханнахьа материалаш хьа тIа ца ярах сеца латташ моттигаш нийслулга. Из иштта дале а пленумо белгалдаьккхар моттигера материалаш гIишлонаш еча юкъе кIезига лелаелга.

ВЛКСМ горкома секретара нов. Грищенкос дийцар городерча комсомольцашеи къоначa нахеи стройматериалаш кхояраи гIулакх доацаш дIа ца ахийтараи къовсам болабаьлга.

Партен райкома секретара нов. Сидельниковс дийцар културнии, вахареи, берийи гIишлонаш хьалъяр дукха кхоачамбоацараш долаш хилар.

Пленума болх боалаш къамаьл даьча партен Шолжа-ГIалан горкома хьалхарча секретара нов. Шепелевс доккхий декхараш оттадир гIишлонаш еча организацешта хьалхашка, гIишлонаш еча болхлошта юкъе културни-кхетама болх тоабе безилга, цIенош деча нохчаштеи гIалгIаштеи ма-могга новкъостал де дезалга.

Дийцанох пленумо соцам тIаийцар.

1957-ча хьалхарча ах шера Нохч-ГIалгIай АССР-а халкъа боахам дегIабарах йола паччахьалкен план кхоачашъярах бола

Нохч-ГIалгIай АССР-а Статистически управленен

ХОАМ

1957-ча хьалхарча ах шера промышленности юртбоахами дегIадара а, капитальни гIишлонаш хьалъяр совдалар а, товарооборот дегIаяр а хьахьокх укх кIалхарча цифараша:

I.

Промышленносто производстван план кхоачашъяр

1957-ча хьалхарча ах шера арахийцача ерригача продукцен план иштта кхоачашъяьй:

	Хьалхарча ах шера план кхоачашъяра процент
Ерригача республике	103
Совнархозага дIаенна промышленность	102,5
Мехкдаьттеи газиi доахача промышленностан Управлени	104
Цунна чуйоагIача:	
«Октябрьнефть» яха мехкдаьттан промыслан управлени	109
«Старогрознефть» яха мехкдаьттан промыслан управлени	102
«Горскнефть» яха мехкдаьттан промыслан управлени	105
Гумсера мехкдаьттан промыслан управлени	105
Правобережни мехкдаьттан промыслан управлени	99,1
«Малгобекнефть» яха мехкдаьттан промыслан управлени	104
Автотракторни ремонт ешъйола завод	105
Центральни ремонтно-механически завод	107
№ 1 йола газови промысел	99,6
Газеи бензинеи заводий управлени	99
Нефтеперерабатывающи промышленностан управлени	99,4
Цунна чуйоагIача:	
Шолжа-ГIали тIара нефтеперерабатывающи завод	99
Шолжа-ГIали тIара крекинг-завод	97
Шолжа-ГIали тIара нефтемаслозавод	110
Новогрозненски нефтеперерабатывающи завод	100,1
Производственно-товарни контора	101
Теплоэлектроцентраль	134
Ремонтно-механически завод	107
Водопроводни контора	115
ГIишлоний материалийи гIишлонаш хьалъяреи управлени	107
Цунна чуйоагIача:	
Аьшка таран завод	39
№ 1 йола кирпични завод	104
№ 2 йола кирпични завод	105
№ 3 йола кирпични завод	94
Дахчах хIамаш ешъйола комбинат	97
Автогенно-карбидни завод	104
№ 12 йолча производственни предприятей контора	118
Шолжа-ГIали тIара Леспромхоз	124
Первомайски леспромхоз	111
Дулхеи Шуреи промышленностан трест	117
Цунна чуйоагIача:	
Шолжа-ГIали тIара Гормолзавод	120
Шолжа-ГIали тIара Маслопрома база	126
Наурски нахча йоаха завод	138
Шелковски нахча йоаха завод	152
Қаргалински нахча йоаха завод	102
МагIалбикера маслозавод	71
Шолжа-ГIали тIара мясокомбинат	112
Даара промышленностан трест	110
Цунна чуйоагIача:	
Ацетонови завод	107
Ассински консервни завод	127
Шолжа-ГIали тIара консервни завод	128
Серноводскера дарбан хий доаккха завод	100,3
«Ачалкх» яха дарбан хий доаккха завод	131
№ 7 йола маслозавод	107
Лекерводочни завод	108
Шолжа-ГIали тIара чхьагIар доаккха завод	110
Червленнера чхьагIар доаккха завод	109
Қаргалинскера чхьагIар доаккха завод	117
Совнархозо доал деш йола предприятеш:	
«Красный молот» яха завод	98
Шолжа-ГIали тIара химически завод	111
Химпромстрой яхача производственни предприятей комбинат	95
Электроремзавод	110
№ 12 йола производственни монтажни контора	142
Электромеханически завод	107
Шолжа-ГIали тIара теплоэлектроцентраль	97
Новогрозненски теплоэлектроцентраль	96
Орджэнерго центральни ремонтно-механически завод	104
Гаражни оборудованен завод	109
Транспортни машиностроенен завод	82
Моттигерча Советий промышленность	107
Цунна чуйоагIача:	
Легки промышленностан управлени	103
№ 1 йола хIамаш тега фабрика	101
№ 2 йола хIамаш тега фабрика	105
№ 3 йола хIамаш тега фабрика	110
Обувни фабрика	103
ГIишлонаш яра материалий управлени	88
№ 1 йола кирпишки завод	90
16-ча партсъезда цIерах йола кирпишкий завод	119
«ЦIе Октябрь» яха кирпишки завод	32
ҚIир йоккха завод	110
Қхачан товарий промышленностан управлени	108
Макаронни фабрика	101
Мельхлебокомбинат	97
Қондитерски фабрика	110
СаьмуIашкара сомий консервни завод	131
Мельзаводоуправлени	186
Пиво доккха завод	102
Хлебозавод № 3	97
Районни промышленност	111
№ 10 йола мельзавод	126
Доагочун промышленностан управлени	83
Цунна чуйоагIача:	
Веденски леспромхоз	75
Моттигерча промышленностан управлени	106
Химзавод	106
Хьукийчъяра комбинат	121
Қирпишки завод	134
Таразаш тоаду завод	94
Районни промышленност	105
Республикански министерствойи ведомствайи предприятеш.	102
Қаьхатехи дахчахи хIамаш ешъйола промышленностан управлени	97
Шолжа-ГIали тIара леспромхоз	97
№ 1 йола мебельни фабрика	64
№ 2 йола мебельни фабрика	127
Дахчах хIамаш ешъйола комбинат	95
Промсовета артелаш	110

1957-ча хьалхарча ах шера ерригача продукцен дукхал 1956-ча хьалхарча ах шераца нийсъйича 11,6 процент совгIъяьннай, цун чуйоагIача совнархоза дIаеннача промышленносте — 12,4 процент.

Промышленностани гIишлонаш ярнеи доал дар хувцарах партеси правительствоси соцамаш дарца Нохч-ГIалгIай экономически административни района халкъа боахама Советага дIаеннай республикан промышленностан дукхалла юкъе лоацаш дола дакъа 84,1 проценти, берригача болхлоех 71,2 проценти лоацаш промышленний предприятеш.

Совнархоза дIаеннача ерригача предприятешта юкъе хьалхарча ах шера план кхоачашъяьй 41 предприятес, 14 предприяти кхоачаш ца еш а йисай.

Валови продукци арахецара план кхоачаш а яь оттаьча ассортиментах продукци хьаяра план кхоачашъяь яц: эксплуатационни вышкаш еча Центральни ремонтно-механически заводо, новогрозненски нефтеперерабатывающи заводо алкилбензин доккхилга, № 1 йолча ОГПУ цIерах йолча кирпишкий заводо кирпишк йоккхилга, Первомайски леспромхозо хьу кийчъяра, Ассински консервни заводо дулха-растительний сомийи консерваш елга, электромеханически заводо аьшкабеттони секцеш елга. План кхоачашъяр а производственни продукцеш ара хецалга лакхдар а.

План кхоачашъелга а керттера дола промышленни продукцеш 1957 хьалхарча ах-шера дегIадар а хьахьокх дIахо йолхача белгалонаша:

	План кхоачашъяра процент	1957-ча хьалхарча ах-шарагI дар 1956-ча хьалхарча ах-шера хинначох проценташца
Мехкдаьтта	103	97
Iалама газ	99,5	91
Бензин	96	125
Фатген	100,8	83
Дизела доагам	109	175
Нефтебитум	100,8	88
Электроэнерги	96	105
Болат	99,4	103
Гидравлически прессаш	107	79
Поршнейи парайи насосаш	95	—
Поршнеш леладу насосаш	86	111
Станки-качалки	105	140
Нефтеаппаратура	88	97
Автоприцепаш	75	136
Қирпишк	96	107
ТIа юлла кирпишк	86	108
ҚIир	117	111
ВIашагIъехка аьшка-битона конструкцеш а оатхалаш а	100	162
Пиломатериалаш	92	96
Ацетон	110	130
Фенол	110	138
Бутанол	104	108
Пастийи наскейи товараш	103	96
Чурча барзкъий трикотаж	123	156
ТIерча барзкъий трикотаж	120	150
Қостюмаш	102	212
Царех зипеи, маьшеи	100	119
Қочамаш	105	280
Царех зипеи, маьшеи	108	315
Қога тIа дувхар	105	106
Дулх	110	121
Қолбасни изделеш	96	99,6
Машдаьтта	121	168
Қондитерски изделеш	105	86
Маькх а маькха булкай изделеш	103	81
Макарони изделеш	100,6	165
Генрдаьтта	107	118
Қонсерваш	127	109
Къаракъ а ликеро-къвракъ а изделеш а	109	142
Қомсий чхьагIар	110	86
Пиво	106	153

1957 хьалхарча ах шерера план ерригача республикерча промышленноста къахьегама пайда 101 процент кхоачашбаьб.

Къахьегама пайда 1957 хьалхарча ах шера, 1956 хьалхарча ах шераца нийсбича 9,4 процент лакхагI ба, хIаьта цунца лаьрхIа совнархозе дIачуяннача промышленноста — 11,1 процент.

Цунца лаьрхIа Грозненски нефтеперерабатывающи завод, крекинг-завод, Новогрозненски нефтеперерабатывающи завод, № 3 йола кирпишки завод, деревообделочный комбинат, завод «Красный молот», гаражни оборудоване завод, № 7 йола даьтта завод 1957 хьалхарча ах-шера план а къахьегама пайда лакхбара гIулакх а кхоачаш даь дац.

Юртбоахам

Юртбоахам чехкка лакхбарах йола партени правительствани соцам кхоачаш а беш, республикан колхозаша а совхозаша а хьайбаш дебадаьд, царгара продукташ дукхагI йоах, уж паччахьалкхенна дIа а еннай.

Республикан колхозаша бIаьсти дIаюв култураш 110 процент дIа а йийний, фийг бола ялаташ чуэцалга дика вIаьштIехьа даьккха дIахьош а латт.

1957 шера 10 июле республикан колхозашка фийг бола ялаташ 80 процент чуийцад. Уж ялаташ раздельни чуэцалга чIоагIа шердаь леладеш а да.

Қолхозашка хьакхарч 1956 шера 1 июлера хьалаьрхIача 1957 шера 1 июле кхаччалца йолча хана 38 процент йийбай. Иштта дийбад доккхий хьайбаш а жа а.

Хьайбай дебарга хьежжа, юкъарча животноводствон продукташ а дукхах хиннай.

Цхьан Iаттагара йоккха шура юкъера лаьрхIача 1957 шера 1 январе денз 1 июле кхаччалца соахка яхача цу ханаца нийсийича колхозашка 253 килограмм совхозашка 151 килограмм дукхагI яьккхай, республикан колхозашка яхкача цхьан котамо дIадахача 1956 шера хьалхарча ах шера деш хинначул 11-за дукхагI фуаш ду.

Животноводствон продукташ дегIаяра боарамаш 1957 шера 1 январе денз 1 июле кхаччалца 1956 шерарча цу ханаца нийсийича укх тайпара да:

	1957 шера 1956 шерарча проценташца нийсдаь
Дулх	112
Шура	130
Фуаш	149
Тха	117

1957 шера 6 бетта юртбоахама лаьттан 100 гектара тIара лаьрхIа шура яьккхай: колхозашка — 27 центнер, совхозашка — 72 центнер. Юртбоахаман лаьттан 100 гектара тIера лаьрхIа соахкарча шераца нийсийча шура дукхагI яьккхай: колхозашка — 8 центнер, совхозашка 16 центнер.

Животноводствон продукташ кийчъяра, йохкара йола паччахьалкхен 1957 шерара хьалхарча ах шера йоагIа план ерригача республике укх боарамашца кхоачаш яьй:

	1957 шера кхоачаш даь проценташ
Дулх	129
Шура	127
Фуаш	143

1956 шерарча хьалхарча ах шераца лаьрхIача животноводствон продукташ паччахьалкхенна дIаялар дегIаденад: дулх 13 процент, шура 39 процент, фуаш 49 процент, тха 19 процент.

Капитальни гIирсаш хьалдар

Республике гIолла 1957 шера хьалхарча ах шера капитальни вложенеш яра план ерригa а лаьрхIача 90 процент кхоачашъяьй, цу даькъе совнархозашка дIаеннача предприятешкеи организацешкеи гIолла 98 процент, союзнии союзни-республиканскии министерствон ведомствай предприятешкеи организацешкеи 70 процент, хIаьта моттагерча советий предприятешкеи организацешкеи 64 процент.

ГIирсаш хьалдеча подрядни организацешка гIолла гIирсаш хьалдара-монтажни белхий ах шера йола план укх тейпара кхоачашъяьй:

	1957 шера хьалхарча ах шера план кхоачашъяра процент
Подрядни гIирсаш хьалдеча ерригача организацешка цу даькъе:	99,4
1. Подрядни гIирсаш хьалдеча совнархоза организацешка гIолла	103
царех:	
№ 12 йолча тресто	95
Грознефтезаводстрой тресто	114
2. «Нохч-ГIалгIстрой» тресто	66

1957 шера хьалхарча ах шера хьа а даь чу Iеш пайда эца дIаденнад 8604 квадратни метр йолаш, нах бахарна дола цIенош, цу даькъе совнархоза предприятешка а организацешка а гIолла 6.619 квадратни метр.

1956 шера хьалхарча ах шерага диллача 2681 квадратни метр дукхагIа даьд нах чуIеш дола цIенош.

Товарооборота план кхоачашъяр

НГIАССР-а паччахьалкхеннеи кооперативнийи махбара товарооборота план 1957-ча шера хьалхарча ах шера 740 миллион сом кхоачаш а яьй, из мах 1956-ча шера хьалхарча ах шера баьчул 21% дукхагI а ба. Къаьстта, потребительски кооперацес юрта махбар геттара сиха дегIаихад, цун розничи товарооборот хьалхарча ах-шера 30%, лакхагI яьннай.

Хьалхарча ах шера розничи товарооборота план ерригача республике 103%, кхоачашъяьй; цун чуйоагIача махбара сети план 103%, хIаьта юкъарлен хIамадуача предприятей сети план 108%, кхоачашъяьй.

Къьаст-къаьстача махбеча организацеша розничи товарооборота план кхоачашъяр хьахьокх укх кIал йоагIача цифраша:

	1957 шера ах шера розничи товарооборота объем млн. сом.	1957-ча шера I ах-шера план кхоачаш яра процент
Гастроном	22	102
Универмаг	39	113
Шолжа-ГIалан пищеторг	107	92
Шолжа-ГIалан промторг	100	96
Гудермесски торг	10	101
Столовей трест	30	105
Доррестораннаш	8	104
Спортторг	5	121
Ювелирторг	4	129
Главлесстройторг	3	95
Мехкдаьтта доаккхача газовой а промышленностен УРС	133	108
Орджоникидзевски машин наькъа Шолжа-ГIали тIарча отделени ОРС	33	99,8
Аптекауправлени	8	110
Книготорг	4	129
Союзпечать	5	103
Респотребсоюз	204	109

1957-ча шера хьалхарча ах шера паччахьалкхен план кхоачашъяро хьахьокх, вай берригача мехка экономика санна, Нохч-ГIалгIай АССР-а халкъан боахам хадданза дегIабоагIаш латтилга.

Нохч-ГIалгIай АССР-а Статистически управлени.

Шерра къовсам лоаттабе республикан боахама низ лакхбаккхарна

Боарам боаццаш шера я Нохч-ГӀалгӀай республикан боахам а, культура а эйдара таронаш.

Эзари ийсбӀаьи кхойттала-гӀча шера боарамца дистача 1956-ча шера, цу ханачул 21-зза дукхах промышленни продукци хьадаьд республикерча предприятеша. Белгалдаккха дезаш да цу тайпарара котало хӀанзолца дӀаяхача хана цхьаккха а капиталистически мехкашта ейза ца хилар.

Советски Союза Коммунистически партен Центральни Комитето а Советски правительствос а соцам барца дӀаяхача хана ленински къамий политика телхаяр дӀа а доаккхаш, юха оттаяьй Нохчий-ГӀалгӀай республика.

Республика кхеяра гӀулакхá, цун бахархой культура а материальни хьал лакхадаккхара гӀулакха чӀоагӀа маӀан долаш да республике йолаш йолча промышленни ресурсех бизза пайда хьаэцар.

Карарча шера хьалхарча январе вай республике волаш вар пхи бӀаьи къовздкъа эзар саг. Бакъда шоай республика юха оттаярца Казахстанереи Киргизереи нохчий а гӀалгӀай а къахьегамхой цӀаахарца республикера бахархой совбаргба цхьан миллионага кхаччалца. Цу тӀа а дегӀа республикерча партийни а, советски а, боахама а органий декхар да ма-могга низ тӀабахийтарца, республикан промышленноста масса а отрослаш кхее, гӀишлоний материалаш, кхачан продукци, мехкадаьтта, машинаш кийчъелга эйде.

Ткъо эзар гаргга квадратни километр дӀалоацача республикан мехка долаш да боарам боаццаш мехкадаьтта, гӀишлонашта а кхыча гӀулакхашта а эшаш йола хьу, кхера, гӀум, кӀир, цӀеста, иштта кхы мел эшар а. ТӀеххьарча хана кораяь йола Ачалкхера а Илдарха-гӀаличура мехкадаьтта дола моттигаш чӀоагӀа маӀан долаш я республикан экономически низ кхы дӀахо а лакхабаккхарна. Иштта гуча яьнни ГӀондал-босара а ДаьттагӀара а мехкадаьттан моттигаш.

Вай республикан районашка йолаш я цӀаккха а кхоача лургйоацаш кӀир, цемента кхера, кизгаш дарна эша гӀум йола моттигаш.

ЯлхлагӀа пятилетка йисте ялале лаьрхӀа да республике йоккха кӀиран а цемента а заводаш йохкилга. Уж яхкаро а, хӀаьта республике гӀишлоний топпар хиларо а тарохултаргья цу гӀишлоний материалий хьашташ республике йолаш йолча таронашца кхоачашда. Республикан боахама низ айбар гӀулакха чӀоагӀа маӀан долаш а лоархӀаме а да Ӏаьлахачӏоже цӀест дола моттиг кораяр.

ГӀишлонашта а, мебела а, иштта кхыча гӀулакхашта а эшаш йолча хӀун хьашташ дизза кхоачашда таро лу республике чу йолаш йолча хьуно. Ала дезаш да вай республике цхьан шера ялх бӀаь эзаргара бархӀбӀаь эзар кубометарга кхаччалца хьу кийчъя йиш йолаш хилар. Амма республикерча дукккхача боахама организацеша цу хьунах бизза пайда эцац, цудухьа хьу кийчъяра гӀулакх ледара латт. Киргизера а Казахстанера а дуккха нохч-гӀалгӀай къахьегамхой цӀаухача хана, ший овлан тӀара хувца деза хьу кийчъелга а хьокхилга а тоадара гӀулакх. Из гӀулакх тоадарна ялхлагӀча пятилетка Бумата а Ӏаьлахаюрта а йохкаргйолаш я хьуна херх хьокха заводаш, хӀаьта йилла йоалаш латт Шолжа-ГӀали тӀара мебела завод.

ХӀанз укх сахьте вай республике болх беш я ши бӀаьи кхоъ промышленни предприяти. Цу предприятеша хӀара шера арахец йиъ милиард сома промышленни продукци, из хул Дагестански, е Къилбаседа-ХӀирий республике киъчдеш долча продукцел шоззеи ахаззеи дукхах, хӀаьта ГӀаьбартий-Болкхарой республике кийчдечул кхоззеи ахаззеи дукхах. Шолжа-ГӀали тӀарча электростанцеша вай республикерча халкъа боахама хьашташ Ӏалашдаь цаӀеш электрониз лу Дагестански а, Къилбседа-хӀирий а, ГӀаьбартой-Болкхарой а республикай, Ставропольски краян халкъа боахамашта.

ЯлхлагӀча пятилетке вай республикан промышленность кхы а лакхъяргья. Йохкаргья керда промыслаш, мехкадаьтта ледаду заводаш, йилла яргйолаш я керда йоккха химически завод. Шозза гаргга совдардолаш да машенаш еча а аьшкаш лелаttдеча а промышленни продукци.

Дикка лакхлургйолаш я кхачан а ей а промышленность. ХӀанз йолаш йола, хӀамаш тега а обувни а фабрикаш шеръярал совх, республике юлларгйолаш я чилла лелабу фабрика. Шолжа-ГӀали тӀа болх бе йолалургья мясокомбинат, шурий завод, дика шеръергья къаракъа-ликера завод. Доккха маӀан долаш да Гумсе юллаш латтача маькха завода болх болабалар.

Юрта районашка йохкаргйолаш я: Хьалха-Мартан тӀа а Сипсой-ГӀали тӀа а кирпишкаш ю заводаш, Шаьла консервни завод и. кх. дӀ. а.

Цу керда йохкаш йолча промышленни предприятеша таро хулийтаргъя шоай республике цӀаухаш бола дуккха а нохч-гӀалгӀай къахьегамхой балха дӀатарба, хӀаьта царна гӀишлонаш ярна эшаш йола материалаш Ӏалашъе.

Доккхий декхараш латт вай республикан къахьегамхошта хьалха юртабоахам а хьайбаш леладара а гӀулакх лакхадаккхара. Вай республикерча ялат дувча моттиго дӀалоац 429 эзар гектар, юртабоахаме белхаш деш я дуккха машинаш. Республикерча ткъеста МТС-ий тракторни парка низ нийсса ба къоздкъеи пхийтта эзар говра низа. ТӀаккха йолаш йолча машинех а, лаьттах а бизза пайда эцаро таро хулийтаргъа къахьегамхой хьашташ диках кхоачашда, цар материальни хьал лакхадаккха.

Къаьстта доккха маӀан долаш да юкъара доахан лeладар лакхадаккхар.

Нагахь 1916-ча шерара 1956-ча шерага кхаччалца хьайбаш дийбадале: жа 337 эзаргара 749 эзарга кхаччалцеи, хӀаьта хьакхарч 36 эзарнегара 133 эзернега кхаччалцеи, цу ханначухь доахана боарам 270 эзар кертагара 197 эзар кертага кхаччалца кӀезигбеннаб.

Парте а паччахьалкхено а дулхи, шуреи, даьттеи даккхар эйдара гӀулакха мехка хьалха оттадаь декхар чӀоагӀа лоархӀам болаш долга а ховш, вай республикерча масса а партийни, советски органий, масса а къахьегамхой декхар да детта доахан дебара гӀулакха шерра къовсам дӀабахьа. Из гӀулакх тоадарна республикерча цхьацца йолча районашка вӀашагӀъехкай дуккха а совхозаш. Цу тайпара совхозаш вӀашагӀъехкай Наьсареи, Тирка йистеи, Наурски, Шолжа-ГӀали районашка, совхозаш йохкаргйолаш я Гумсен, Шаьла, Хьалха-Мартан, ТӀехьа-Мартан районашка. Республикан юртабоахаме касттача хана кхоачаргья бӀаьш керда тракторaш, комбайнаш, иштта кхы йола машинаш.

Шоай мехка цӀаухаш бола нохчий а, гӀалгӀай а балхеи, вахараи дӀатарбарна дукха ахча хийцад советски правительствос, 1957—1960-ча шерашка республике хьалде дезаш да 90 эзар керда наха чу Ӏе цӀенош, 65 керда школа, хӀаьта иштта кхы йола культурно-кхетама учреждениеш.

ССКП ЦК-с а советски правительствос а чӀоагӀа уйла тӀаяхийтарца дӀахьо Нохч-ГӀалгӀай АССР юха оттаяра гӀулакх. Из гӀулакх сихах а дизза а кхоачашдарна вай республикан къахьегамхошта хьалхишка латта декхар да вай боахама низ совбоаккхилга, хӀара ше къахьегаш бола балха мул дика дӀабахьар. Из деза вай воай хьашташ сихагӀ а дикагӀ а кхоачашдарна.

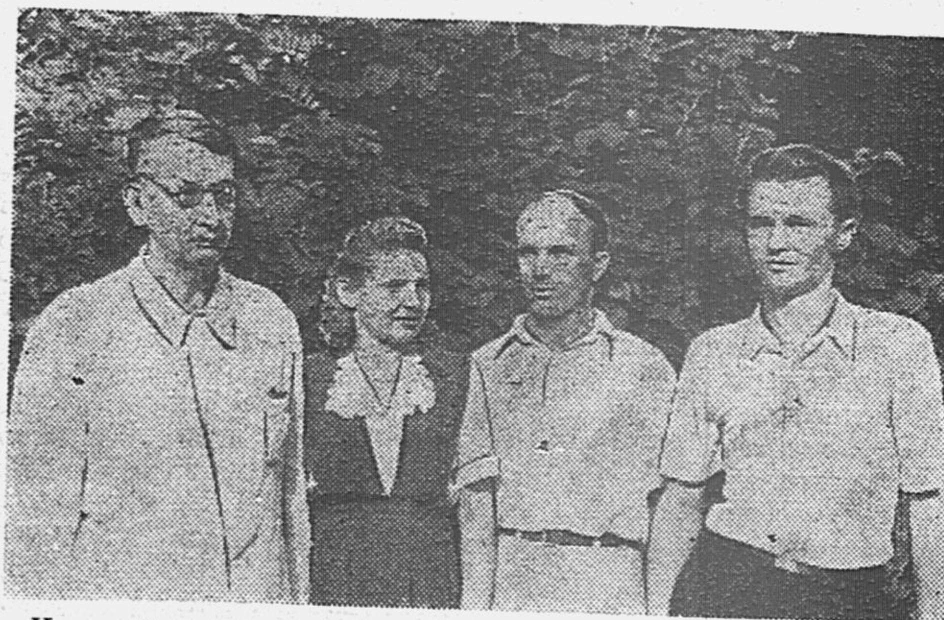

Инженерий керда отряд

«Красный молот» яхача машинаш еча завода коллективе чӀоагӀа белгалдаьнна хӀама хилар: балхар дӀа ца бовлаш цу завода ялх болхло дийшаваьлар Шолж-ГӀали мехкадаьтта институте, инженерий дипломаш хьа а эцаш.

Цига дийша баьннараштa юкъе ба, мехка-даьттан отдела аппаратуре лакхехьара инженер В. И. Старови, 13-ча цеха инженер-экономист М. П. Кожанови, 5-ча цеха лакхехьара мастер В. И. Малови, 2-ча цеха лакхехьара мастер Б. Ф. Шемякини, 1-ча цеха механик П. В. Вертилецкий инженер-технолог А. С. Цыганкови.

Цу бакъдараша хьахьокх вай мехкарча къахьегамхой лакхехьар дешар деша хьал-таро хилар. Капиталистически мехкашкарча къахьегамхошта цу тайпара хьал-таро яц.

Камаьхал йила практически балха вай кердача инженерий.

И. МАЙОРОВ.

Сурта тӀа: кердача инженерий группа (аьрдехьара аьттехьа): В. И. Старов, М. П. Кошанова, В. И. Малов, Б. Ф. Шемякин.

Сурт А. Михайлова.

Дика лор—Дзортов Сайпудин

17 шу дизад Дзортов Сайпудин лорал деш вола. Эггара вай Даьхенна халагӀ йолча хана, тӀема хана, Советски Армевaха ший декхар кхочаш деш, Даьхен тӀем тӀа лорал деш чакхваьлар Сайпудин. Ленинграде боккха кхерам тӀа эттача хана из лораеш барашца дакъа лоацаш хиннав из. Советски Армера мукъа ваьлча Киргизски ССР Чуйски районерча Ленина цӀерах йолча колхозе дӀахо бихьар Сайпудина лорий болх. Цо дика баьча балхах Киргизе вахача хана цунна еннай Киргизски ССР здравоохранен отдело 12 благодарность (баркал) а Красный крестеи Красный полумесяцеи обществан Союза Исполнительни Комитета Сийлена грамота а.

Киргизера цӀа веча гӀоне Буро-кӀалхарча медпункта заведующи волаш ва новкъ. Дзортов. Укхаза а ше болх дӀа бола баьча дийнахь денз цӀи хезза дика болх беш, дӀа вода из. ЧӀоагӀа раьза хул цунна из волча дарбана баьхкараш. Дифтерия яхача лазара духьал ший ханна цо прививкаш ярах а, кхайкор а кхы дола лазараш а дола нах цо хьакъоастабеш, царна хьехам барах а дика тоабеннаб Буро-кӀалха медицински болх.

Новкъ. Дзортов ший лори гӀулакха говз хинна а Ӏац, санитарни-дарбана болх дӀакхайка беш, наха дӀахьехаш дика пропагандист а ва из. Медпункте цо вӀашагӀъехкай санитарни уголоки, хаттарийи жопийи доскаи, бюллютени доскаи.

Буро-кӀалха бахача наха дика лоархӀаш а сийдеш а лархӀа мегаргволаш а лор ва Сайпудин.

Буро-кӀалхарча ворхӀ класс йолча школен директор.

ВЕДЗИЖЕВ М.

Нохч-ГӀалгӀай АССР гӀолла

(ДӀахододар)

Дукха бераш долча ноанашта «материнская слава» яха орденаши «медаль материнства» яха медалаши яларах.

Нохч-ГӀалгӀай АССР организационни Комитето соцам бу.

СССР Лакхерча Совета Президиума 1944 шера 18 августа арадаьккхача указага хьежжа, СССР-а Лакхерча Совета Президиума цӀерах совгӀат лулда:

«Медаль материнства» яха II-ча степена медаль пхи бер а даь уж хьалкхедаьча ноаношта.

2. **Акаева Загидата** — Саясановски района Махачдаходаева цӀерах йолча колхоза колхозница.

3. **Алисултанова Гулишата**— Саясановски района Саясан яхача юртара цӀен-нанна.

4. **Андреева Анна Дорофеевнана** — Гудермес гӀали тӀара цӀен нанна.

5. **Антонова Ефросинья Николаевнана** — Шолжа-ГӀалана Старопромысловски районера цӀен нанна.

6. **Асанбегова Ӏайшата** —Саясановски района Жданова цӀерах йолча колхоза колхозница.

7. **Ашурова Ровко Григорьевнана** — цӀен нанна, Шолжа-ГӀала.

8. **Бек Католина Яношовнана** — цӀен нанна, Наурски района винсовхоза юрт.

9. **Богданова Любовь Абрамовнана** — цӀен нанна, Шолжа-ГӀалан Орджоникидзевски район.

10. **Бесраева Шагам Романовнана** — цӀен нанна, Шолжа-ГӀалан Орджоникидзевски район.

11. **Гречухина Александра Иосифовнана** — цӀен нанна, Ножай-юртовски района Ножай-юрт.

12. **Васильева Варвара Никитичнана** — Шалински района Сталина цӀерах йолча колхоза колхозица.

13. **Вакулова Людмила Ильиничнана** — цӀен нанна, Наурски района винсовхоза юрт.

14. **Гамидова Бацана** — цӀен нанна, Курчалоевски района Герзаяль яха машин-наькъа разъезд.

15. **Гасульбекова Шушубика** — Шалински района Калинина цӀерах йолча колхоза колхозница.

16. **Джениева Мария Чучуевнана** — цӀен нанна, Надтеречни района Гвардейское яха юрт.

17. **Дикова Зоя Матвеевнана** — цӀен нанна, Каргалински района Каргалинская яха станица.

18. **Жарикова Клавдия Фоминичнана** — Каргалински района Менжинский цӀерах йолча колхоза колхозница.

19. **Ибрагимова ПаьтӀамата** — Курчалоевски раойна Ворошилова цӀерах йолча колхоза колхозница.

20. **Исаева Зайнаба** — Курчалоевски района Ленина цӀерах йолча колхоза колхзница.

21. **Кознова Люба Степановна** — цӀен-нана; Шолжа-ГӀалитӀарча Старопромысловски районера.

22. **Колесникова Наталья Петровна** — колхозницанна, «Октябра 12 шу» яхача Наурски районерча колхозера.

23. **Кречетова Екатерина Васильевна** — цӀен-нана, Шолжа-ГӀаалитӀара.

24. **Лебедева Ольга Ивановна** — колхозница, «Ленински путь» яхача Шалински районерча колхозера.

25. **Лесникова Наталья Ильинична** — цӀен-нана, Каргалински районерча Старогладовская яхача станицера.

26. **Лынова Александра Ивановна** — цӀен-нана, Надтеречни районерча Верхни Наур яхача юртара.

27. **Ляшенхова Елена Григорьевна** — болхло, Курчалоевски районерча амбулаторера.

28. **Магомедова Зайра** —колхозница Саясановски районерча Калинина цӀерагӀча колхозера.

29. **Макаренко Александра Степановна** — колхозница Гудермесски районерча Ленина цӀерагӀча колхозера.

30. **Мальцева Антонина Григорьевна** — болхло карагалински районерча больницера.

31. **Муска Мария Васильевна** — цӀен-нана, Наурски районерча винсовхозерча юртара.

32. **Насимова Тамара Ароновна** — цӀен-нана, Шолжа-ГӀали тӀарча Орджоникидзевски районера.

(ДӀахододар хургда)

Халхара а илле а Нохч-ГӀалгӀай ансамбала халхара группа республикански кхалнаьха хьалхара съезд йолча хана Кирова цӀерах йолча салаӀара парке халхар деш я.

Кхее культура, лакхаяккха говзал

Нохчий а гӀалгӀай а хора а музыкальни а культура кхеярна чӀоагӀа маӀан долаш да халхара а илле а паччахьалкхен ансамбл вӀашагӀйоллар.

Шолжа-ГӀали тӀа а республике а дуккха а ба дика илли оалаш бола нах а музыканташ а. Нохчий а гӀалгӀай а музыкан гӀулакх дезаш а довзаш а ба, цудухьа царна юкъера хоровой илли алара, цар музыкальни говзала гӀулакх денгара-денга кхеде деза.

Тхоай репитицен болх дӀаболабеннача хьалхарача ден хьа оаха дӀахьо оаз тоаяра а, музыкальни грамота Ӏоамаяра а гӀулакх. Эггара хьалха доладаь да йиъ оазаца илли алга, из нохчий а гӀалгӀай а артистий йоккха котало я.

Хора репертуар оттаярна чӀоагӀа дика дакъа лоац Хамхоев Ахьмада. Цо яздаьча Ленинах долча иллена а Хьамидов Ӏабдулли иллешта а язъяь я музыка. Хьалхарча программана юкъе йоккха моттиг дӀалоац халкъа инструментий оркестро. Тоаь йолча кердача инструменташа илле мукъам тоабу. Цо таро хулийт нохч-гӀалгӀай фольклора произведенеш лекха, цул совх хора илли оалача хана кхыча къамий иллей мукъама тӀехьа пандараш лакха а. Иштта тӀехьа пандараш локхаш локхаргда белорусски «Сейра» яха а, композитара Новикова «Даьхе» яха а иллеш.

Халхара хозне ма-ярра дӀагайтарна чӀоагӀа къахьега деза. Халхархой Ӏомабар а дика дӀахьош да ансамбле.

ХӀанзза а ала йиш йолаш да искусство езаш бола артисташ ансамблана юкъе хилар. Уж ба Хамхоев Ахьмад, Шамсудинов, Дениев, Исаева Х, Асабаева М. Исаева Р. Азмуратова А., халхархой Дакашев Ваха, южарий СардаловагӀар, Исаева Т., Абдусаламов, музыканташ Димаев Ӏумар, Магомадов А., Дикаев Д.

Ансамбла ерригача коллективо дӀахьо Сийлахь-боккхача Октябра сийна концерт кийчделга.

Репертуар шеръярна, керда музыкальни а хоровой а произведенеш кхолларна чӀоагӀа маӀан долаш да халкъа творчество йовзар. Тхона ловргдар фольклор йовзара а гулъяра а эшаш бола болх метта а литературан а институтаца цхьана дӀабахьа. Пайдане хургдар хӀанззе а исторически хӀанзарча ханеи иллеш а дувцараш дӀаяьздарна экспедици вӀашагӀйоллар.

ЧӀоагӀа уйла тӀаяхийтарца кийчъе еза кадраш. Лакхара культура а говзал а йолаш бола композитoраш, дирижераш, иллиалархой музыканташ эш вайна. Зеденначо хьагойт нохчаштеи гӀалгӀаштеи юкъе касттача хана искусттван болхлой кийчлургболаш кагирхой хилар.

Композитор А. ХАЛЕБСКИЙ,
Нохч-ГӀалгӀай илле а халхара а Ансамбла художественни кулгалхо.

Бизза техникаш хургба

Республикански радиомастерской коллектив ши саг тӀакхийтта шеръелар дукха ха йоаццаш. Алма-Атински бувзама техникум йисте яьккха болх бе Шолжа-ГӀали тӀа хьабаьхкар къона специалисташ-комсомольцаш Берсанов Хьамиди Хасанов Якъупи.

Шин бетта болх баьчул тӀехьах шоай балха декхараш дика Ӏомадаь каралаьцар Берсановси Хасановси.

Таханарча денга эхь ца хетташ ала йиш я цу новкъостий шоаш радиотехникаш ба аьнна. Дукхаз а республикан районашка командировке хиннаб уж юрташкара радиоузлаш тоаеш. Московски радиопередачаш дика а юкъ ца лелхийташ а хьатерг йолаш дика хьожаш тоаяьй цар радиоузлаш.

Шоаш Ӏомаяь караерзаяьча говзалах тоъам бaь ца Ӏеш, шоай техникан кхетам денна шербеш ба уж. Командировках мукъа йола ерригa ха радиоприемникаш тоаеш, технически книжкаш дешаш, говзал дукхагӀа йолча новкъостащца дагабувшал дӀаухийт цар.

Берсанов Хьамиди Хасанов Якъупи цаӀ — гӀалгӀаи шоллагӀа вар ночхои ба. ХӀаьта уж чубаьхка коллектив дукхагӀа долча даькъе эрсий я.

Цу берригача наха юкъера доттагӀал, бокъонца советски наьха дар санна, шоайла безаме а чӀоагӀа а да.

В. ЖУКОВ.

ИОӀ-АГИТАТОР

ЧӀоагӀа гӀозбаларца тӀаийцар Наьсарен районерча Ворошилова цӀерах йолча совхоза шоллагӀча отделенерча мехкараша республикански кхалнаьха хьалхарча съезде шоаш делегатал яхийта йола Албакова Марем.

ЧӀоагӀа хаттараш дора цар Маремага съезда балхах съездо баьча тӀалоацамех лаьца.

Цар хаттараштa дизза жоп телар Албаковас.

— Республикан юкъарлен а политически а вахара юкъе вай кхалнаха дизза дакъа лацара кхайкарал дир съездо, хӀаьта цул совх съездо кхайкарал дир вай республикерча кхалнаха шоай балха планаш кхоачаш а тӀеххоачаш а ярна. Къаьстта чӀоагӀа белгалдаьккхар сеъзде хӀанз а вайна юкъе долаш долча Ӏадатех дисача, кхалнаьха бокъонаш телхаярах долча гӀулакхех а, хӀаьта царца лоаттабе безача къовсамах а.

— Вай кхалнах — йоахар Марема декхарийла ба конституце шоашта еннача бокъонех бизза пайда а эцаш деша а болх бе а.

А. МЯКИЕВ.

ЦӀенош хьалдарна керттера дакъа лаца деза вай республикан моттигашкарча материалаша

Сийлен Коммунистически партес, вай правительствос нохч-гӀалгӀай хила еза бокъо меттаоттаярца, дуккха а нохчий а гӀалгӀай а шоай республике цӀабахкарца Нохч-ГӀалгӀай АССР партийни организацешта, предприятешта хьалхашка кхоачашде дезаш доккхий декхараш эттад.

Дукха ха йоацаш ССКП Нохч-ГӀалгӀай обкома бюроси оргкомитетои баьча соцамо хьахьокх вай республике цӀабаьхкача нохчаштеи гӀалгӀаштеи цӀенош хьалдарна а царна новкъостал дара а гӀулакх цӀахо кхы сатоха йиш йоацаш мела лелалга.

ЦӀенош хьалдара гӀулакх къаьстта во латт Шаьла, Хьалха-Мартан, Первомайски, Каргалиновски, Шелковски, Наурски районашкеи, Шолжа-ГӀали тӀеи.

Вай республике укх шера хьалде дезаш да ткъо эзарнел совх цӀенош, из бехктокхаме декхар да, хӀана аьлча, уж цӀенош хьалдаь даха деза цхьоагӀа ноябрь тӀакхачалехьа.

ЦӀенош хьалдара эшаш мел йола материалаш укх юхе йисача хана хьае таро хургъяц паччахьалкхен предприятей, из иштта хиларах моттигашкарча промышленностан хьалхашка гӀишлонаш хьаяра материалаш арахецарна доккхий декхараш латт, уж материалаш цӀенош хьалдарна ма-могга юкъе яхийта еза.

Эггара дукхагӀа цӀенош хьалде дезача Шаьла, Хьалха-Мартан, ТӀехьа-Мартан районашка мел эшаш йола материалаш йолаш я. Топпарал совх цига ба цӀеной пенаш дотта мегаргдолаш кхера. Буматара кхо километр мара гаьна боацаш кӀир йоккха кхера ба. Пенаш хьалдотта езаш йола материалаш хилара кхыча районел дикагӀа хьал долаш я Ведан, Советски, иштта кхыйола лоаманца ухка районаш.

ХалагӀча хьал тӀа я шаьрача ухка Каргалински, Гудермесски, Шелковски районаш, Надтеречнии Наурски районашкара цхьайола моттигаш а. ХӀаьта укхаза а я цӀенош де йишйолаш дозал доацаши йӀовхал лоаттаеши, дукха мах ца бодаши йола материал — эрз. Эрзах Ӏаькъаш а еш царех цӀеной пенаш де мегаргда, из дика довзаш ба Казахстане а Киргизе а баьха цӀабаьхка нохчийи гӀалгӀайи, пенаш дарал совх цӀеной тхов тилла а мегаргба эрзах.

ЦӀенош деча наха дукхагӀа халонаш я Назрановски, Гудермесски, Сунженски районашкеи, МагӀалбике чуйоагӀача юрташкеи.

Цу районашка а цӀенош хьалде таронаш я. Цига я кирпишкаш еш йола заводаш. Уж заводаш декхарийла я цӀенош дераштa новкъостал де. Болхлой кхоачамбоацаш хиларах хьае йишйолаш йола кирпишкаш хьаяц цар.

Назрановски «ЦӀе Октябрь» яхача заводе бе безача тайпара болх барна эшаш везткъеийт болхло ва, уж болхлой заводе бахийтарна де деза гӀодеш райисполком а, райком парти а яц, хӀаьта заводе балха а баха гӀалгӀашта цӀенош де эшаш йола кирпишкаш хьаяр сихде дезилга ховшшехь а шоашта уж кирпишкаш эшаш йоллашехь а цхьаннахьа балха а боацаш цу заводе балха а ца болхаш лелаш дукха гӀалгӀай ба. Нагахь санна цу заводa эша болхлой хилча хӀара денна пенаш дотта кховзткъа эзари тховна тӀа ийла итт эзари кирпишк ергъяр цу заводо. Уж кирпишкаш тоъаргъяр дика ялхаш цӀенош де. «ЦӀеча Октябра» заводе дола хьал дукха хӀама ца эшаш да Шаьла, МагӀалбике, Сунженски, Шелковски, Каргалински районерча заводашка. Цу районашка баха а бахаш, цхьаннахьа балха а боацаш, лелача нохчий а гӀалгӀай а декхар да шоай а кхычахьа балха болча наьха а дезал Ӏа хьа тӀа далехь шоай цӀеношка хургболаш, цу заводашка балха а баха, цӀенош дераштa шортта кирпишкаш хургйолаш дола гӀулакх Ӏалашдар.

Вай правительствос гӀишлонаш хьалъярна материалаш дукхагӀа арахецарна республике де мел дезаш дола хӀама деш да. Российски Федерацен Министрий Совето соцам барца Гудермесски кирпишки заводе укх шера хьалъе йолаяьй хӀанз ечул ши миллион кирпишк совх арахецаргйола ши пешк.

Назрановски кирпишки заводе электрофикаци ергйолаш я, из йича хьаеш йола пенаш дотта кирпишк пхи миллиони тховна тӀаехка цхьа миллиони совгӀъяргья, цига цул совх хьаергйолаш я бокъонца механизировать даь шера ши миллион тховна тӀаехка, кирпишкаш ергйола цех.

Йизза реконструкци ергйолаш я № 1 йола Шолжа-ГӀали тӀара завод, цо шера арахецаргъя шовзткъеи итт миллионага кхачалца кирпишк. Укх шера кхоалагӀча квартале йолалургйолаш я тховна тӀаехка ялх миллион кирпишк ергйола полуавтоматически ши лини. КӀир йоккхача заводе июль бетта болх бе йолалургъя кӀир йоккха механизированни керда пешк, шера итт эзар тонн кӀир а йоккхаш. «Алебастрово» яхача юрта укх шера хьалъе йолалургъя шера ткъо эзар тонн кӀир йоккхаргйола завод. Шелковски районе «Кирпични» яхача Ӏам тӀа хьалъе йолалургъя шера цхьа бӀаьи кховзткъеи итт квадратни метр эрза Ӏаькъаш ергйола завод. Шера бархӀ эзар кубометр сикальци ергйола завод «Алебастрово» яхача юрта ергйолаш проект оттаеш латт.

ГӀишлонаш ярна эшаш йола материалаш ю заводаш шеръяра, цар болх тоабара, цунца дийза нохчий а гӀалгӀай а бахар тоадарна, цар цӀенош делга сихдарна, цар боахам культурни хилийтарна Советски правительствос дукха ахча хьахийцад, цул совх хьалъеча кердача предприятешка нохчийи гӀалгӀайи деша гӀоргболаш Ӏоамабе йохкаш курсаш я.

Лакхе дийцача тайпара гӀодеш советски паччахьалкхе хилча нохчий а гӀалгӀай а дӀакхета беза гӀишлонаш хьал ярна материалаш еча заводашкеи предприятешкеи уж балха бахарга хьажжа мара цӀенош делга сихлургдоацилгах. ЦӀенош дарна эггара дарех а, дукха къахьега ца дезаш а йола материалаш, хьа тӀая ца езаш шоаш бахача йола материалаш йолга ха деза.

Деррига низаш тӀадахийта деза Ӏа хьатӀакхачалехьа цӀа мел баьхка нохчийи гӀалгӀайи шоай цӀеношка бахарг болаш хилар Ӏалашдарна.

Т. ТЕБОЕВ.

Шерра йоаржае социалистически яхь

ГIалгIай экипаж

ЗIамига саг ва Кузгов Зяудин. Цун дерригa a 22 шу мара дац. Бакъда ше ханна зIамига вале а, ший болх дика дIабахьа хов цунна. Цунна дика зеденнар долаш вола механизатор хилара тарра, юртабоахаме болх беш йола техника дика йовз.

Цо ший комбайна агрегатца болх беш болча механизаторашца — тракторист волча Гагиев Iабдул-Хьакимаца, цIовнаш деча Гагиев Iаддарохьманаца, Чимхильгов Халитаца йоагор тIаккухьача Кузьгов Мухарбикаца, шоферца Беков Iумарца дика вIашагIбеллаб гуйран ялат чудерзадара болх. Цу гIалгIай бригадаца цхьана болх беш ва комбайнер вола эрсе Шиховцев. Цхьа барт а болаш дика болх беш я гIалгIай экипаж эрсий а, иштта кхыча къамий а къахьегамхошца.

Сийлахь-йоккхача октябрьски социалистически революцен 40 шу дизара сийна яхье яьннача Кузгов Зяудина бригадас тIалоацам баьбар гуйран ялат чудерзадеча заманчухь 500 гектар буртига ялат хьекха даккха. ХIара деннера норма 120—130 процент кхоачашярца дика кхоачашбу цар шоай тIалоацамаш.

Ялат чудерзадара болх дика а, ялат доа ца деш дIахьо новкъоста Кузговс кулгал деча агрегато.

ПРЕМЫСЛЕР

Комбайнер Халухоев Хизар

Укх шера май бутт кхоачалуш дар из. Наьсарен МТС-а директора кабинет чуваьлар лакхача дегIара, гIийла зIамига саг. Хоза, безаме барзкъа дувхаш вар из: цун пинджака хьабиллача кача тIа йоллар «БаьтIара лаьтташ карадерзадарах» яха бронза медаль.

— Со Халухоев Хизар ва — аьлар зIамгача саго, — Кустанайски областе баьтIарча лаьтташка комбайнер волаш болх баьб аз. ХIанз укххаз вайцига болх бе безам ба са...

Директор ца Iелуш велакъежар —цунна везавелар де веннар дулургдола, хоза цхьалха барзкъа духа зIамга саг гIалгIа.

— МалагIча комбайна тIа баьб Iа болх? — аьнна хаьттар директора, зIамгача сага денна жоп хеза ваьлча, цо аьлар — «Сталинец-6» дIаэца хIаьта, со теш баь тIарча лаьтташка баьчул вогIа Iа болх берг ца хиларах. Иштта дий из?

...Бетташ дIаухар. Наьсарен района кхаш кхачаш латтар. Лоаццача хана а доа ца деш а ялат чуэца кийчлуш бар механизатораш.

Цу лоархIамерча гIулакха кийчлуш вар комсомолец вола ткъо шу дола Халухоев Хизар а. Назрановски МТС-а механизаторий барт болча дезала юкъе бизза доттагIий корабир цунна — уж бар цхьан итт шерашка баь ца Iеш болх баь говза комбайнераш, Казахстанера цIабаьхка къона механизатораш.

Кхаьчар дукха хьийжа ди.

— КхаштIа яьлар комбайнаш Штурвале эттар Хизар. Нийса болх бора моторо, маькха дошо фийгаш бункерчу ухар.

Кастта къона механиатораx, Халухоев Хизарах районе дувца доладелар.

Кхы вогIа бе йиш яц болх— оалар къонача комбайнеро, белха тIа толам баьккхача хана ше новкъосташа хоаставича. — Ер шу дездеш шу ма дий. Сийлахь-боккхача Октябра шовздкъа шу кастта ма дузий, накъа ваха веззача тайпара цу дезача денна накъа ваха безам ба, са.

ОАХА ЗАОЧНО ДЕШАРГДА

Тхоца дешаш ба 10 классаш яьхараш, шоай школера болх болабаларца заочно дешаргдолаш педагогически институте баха кийчлуш ба уж. Царел совх тхоца ба 7, 8, 9-классаш яьха хьалха школешка болх баьраш а, уж кийчлуш ба заочно педагогически училище дIахо деша.

Хьехархой курсашка дешаш вола **МЕСТОЕВ И.**

1957 шера 20-ча июлера Юрташка цIенош дарах

СВОДКА

	План	Дьраш	Де доладаьраш
Ножиюрта —	250	190	135
Шаьла	4000	153	1676
Шолжа-гIалан	1000	131	500
г. МагIалбике юхерча колхозашка а.	960	103	571
ТIехьа-Мартан	2640	81	1409
Надтеречни —	750	63	301
Первомайски	700	52	89
Советски	1470	29	690
Гудармесски	643	28	234
Хьалха-Мартан	3000	25	1861
Веденски	450	18	45
Сунженски	150	18	165
Курчаловски	360	16	161
Назрановски	450	12	87
Саясановски	500	12	732
Шолжа-ГIала	900	12	174
Шелковски	470	12	58
Наурски	500	12	63
Каргалински	450	12	14

Укх сводкас хьахьокх цIенош дар вай республике дика латташ ца хилар. Къаьстта во латт цIенош делга Саясановски, Шелковски, Наурски, Каргалински, Советски, Веденски, Назрановски районашка, Шолжа-ГIалий тIа. Цу районерча партен, комитетий, райисполкомий кулгалхоша е езача тайпара уйла яц ССКП обкоман бюроси оргкомитетои цIабаьхкача нохчаштеи гIалгIаштеи цIенош хьалдара кхоачамбоацараш дIадахарах баьча соцама. Ха дIа йодаш латт, партийни а советски а организаций декхар да юрташка цIенош дара социалистически яхь шерра йоаржаярца оттаяь план ший ханнахьа кхоачашъяр.

Акхар балхаш дика ду

Суатски нефтепроводни района Шолжа-ГIалан Озек Управлене болх беш ба дуккха а вай нах-нохчий. Цу управленен начальник новкъост Сардалашвиле йоах, — Сона къаьстта дукха беза балха тIа нохчийи гIалгIайи къамах бола нах, хIана аьлча цар беза а безаш хьаийца болх цар санна дика беш саг цхьанна а къамах са Управленнеца вац. Болх ца бер цхьаннахьа везац. ХIаьта тха Озек-Суатски нефтепроводий районерча нефтеперекачке балхаш деш болча нохчаша къаьстта а дикача хьоккхамашча Октябрьски Социлистически революцен шовзткъа шу дизара сийнна яхье а байнна шоай производстван балха овсарал лакхъяккхар.

Кхойт-дийт шу хьалхах ше балха хиннача охранал юха венав новкъост Досаев Шапа. Цхьабакъда охранал ваха моттиг мукъа яллаца масленшикал болх беш волча Шапас июль бетта белха норма 118 процент кхоачаш йир. Иштта шоай балха боарамаш тIехкхоачаш бир качегарал болх беш болча вежараша новкъосташа; Нухаев Мухьмадеи Ахьмадеи, шофер волча новкъоста Довлетмурзоевси укх бетта тахханалца баьча белха итог йича 138—140 процент кхоачаш яьй цар белха нормаш. Бутт йисте боаллаш кхы а лакхера хургъя цар белха овсарал. Балха хьавена дукха ха йоацаше а хьалхарча мугIаращца лархIа мегарг волаш ва цига Бори-Су яхача нефтепроводашка хьожаш обходчик-монтер вола нохчо новкъост Джабраилов а.

Массанешта а шоай дезалашца цхьана чуIе фински цIенош а деннад, царна эшаш долча хIаманна духьале ерг йолаш а вац управленен начальник вола новкъост Сардалашвили.

Иштта бола болклой сона дукха беза йоах цо, — производстве оаха сий а хам а бергба цар.

А. ДОДОВ.

Игорь Турнов.

БЕША

Шок а етташ беша гIолла,
Лелаш хоалу сона цаI.
Комсий беша туржаI деллад,
Сецац етташ йола ниI.
Таташ ду цо эхь ца хеташ,
Са кора кIал цIувзар да.
Хьачий гаьний ткъоврош
сетташ
Хоттал легош хьачаш ба.
Кхайканз вена вола хьаша,
Сох эхь хета тупаш вац.
Бакъда гIертарах из хьаша —
Мух хьалоацалуш а бац.

Эрсий метталара перевод яьр **А. ВЕДЗИЖЕВ.**

Лаьтта кIалхара форд

Алма-Ата, 19 июле, (ТАСС). Итташ миллиардаш тоннаш кIор боал Карагандински кIора бассейне. Коксовать де кхоаллагIа дакъа мара цунах пайдан бац. ХIаьта а коксовать деш бола кIор боаккхалга лакхъдалийтац боккха лаьтта кIалхара форд хинна кхерийна юкъе латтача хива. Из хий да цига хеттаргахьа 1 миллиард кубометр хиллал. Коксовать де дезаш бола кIор эшаш хиларца лаьрхIа да из Карагандера лаьтта кIалхара форд бокъа бе аьнна. Цу балхий проект оттае аьнна декхарийла яь я украински «Гипросельэлектро» яха институт.

Уж балхаш де лаьрхIача баьхка хиннаб институте топографийи геологийи, гидротехникийи партешцара бараш. Бассейнах ховш хиннараш кхы а шердир цар. Цар оттадир из форд совбувл лаьтта кIал гIолла Iай хьавIашагIдетталуча дуккхача хи тоатолгех. Эггира хьалха цу лаьтта кIалхарча форда хиш лаьттан тIа хьал даха дола дале доха де деза хи тоатолгаш хьавIашагIдетталу наькъаш. Из де низ кхоачарг болаш а ба.

Из лаьтта кIалхара хьалтIа доккха хий Карагандински металлургически завода эшшача дIадахийта йиш йолаш нийсде деза аьлар института болхлоша.

Доазол дехьара

Болгарски Халкъа Республика. Плевенски околерча Махлат яхача юртара Георги Дмитрова цIерах бола лаьттанца болх бу къахьегама кооперативан боахам — дуккха а отраслеш йолаш боахам ба. Овошаш лелаяра болх дика латт цига. 20 гектар гаргга лаьтта да помидораш дIайийнар. Хьалха кхачаш йола нарсаш дIайийна 1000 парникай рамаш я.

Хьайбаех боала пайда дукхагIа хилийтарна чIоагIа къахьег. Доахангара шура дукхагIа йоаккхилга Iалашдаьд, хьайбаш а оалхазараш а дерстагIа хилийтара белхаш ду.

Кооператива дикагIа волча божабеттархочо Горанов Степана 1956-ча шера 12 Iаттагара 26.500 литр шурий яькххай. Цу 12 Iаттагара укх шера 30.000 литр яккха тIаийцад цо.

Сурта тIа: Горанов Степан ший балха тIа.

Сурт **С. КОЖУХАРОВА.**

Египте паччахьалкхена духьала баь барт гучабаккхар

КАИР, 19 июле (ТАСС). Каирерча газеташта тIа паччахьалкхенна духьал баь барт гучабаккхара хоам бу. Хетаргахь цхьа шу хьалхагI, йоах цу хоама тIа, цхьа болча эспаращцеи, дIахийцача ВАФД партен членаш хиннача гражданащцеи барт а баь вIашагIъеллаяр къайлагIа эскара организаци, цар лаьрхIадар, хIанз йолаш йола строй йохаелга а республикан президенти, масса вола министари вувлга а.

ТIехьагI цу организацех дIакхийтар массехк Египтан тIема эскарцара, англо-франко-израильски агресси Египта духьал хиннача хана цар леладаьча гIулакхех, мукъа бовлийта, эпсараш а.

Барт баьрашца дакъа лоацаш хиннараша следстви йолча хана хьахайтар правительственни заседани йолча хана тIемаца чу а лийлха президент вагIача цIагIа масса вола правительстван член вувргволаш план оттаяь хилар.

Лаьцача Исламбуле аьлар, правительстванна духьал барт бара план оттаяьяр Египтас Суэцки канала компанена национализаци яьчул тIехьагI, англо-франко-израильски агресси Египта духьал йолаялалехь.

Акха оамалаш

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). «Нью-Йорк пост» яхача газета корреспондента хоам бу американски «дошо кагинах» яхачарех болча «рокка»н ролл» яха акха халхар дезараша Даллас (Техаса штат) яхача городе цIий Iодохийташ даьча вIаьшагIлатарах. Города цхьан залачу 3 эзар саг хьожаш а волаш «рок» н роллан» концерт эттар. Концерт йисте яьнначул тIехьах, гIоръяьнна лекхача джаза музыкас шокъ еча мобIоахбаь нах дIа-хьа къеста болабеннача гIолла, концерт йисте яллалца улице лаьтта, «Рокк»н ролл»н массехк эзар нах залачу хьилхар. Наьха кхохкабар лотаделар, урсаш а герзаш а юкъе а долаш. Герзаш кхувсаш, урсаш Iетташ вIашагIлета 7 сага човнаш йир Царха цаI дега урс даха во хьал долаш ва.

ФРГ-с фецарча—эскара низаш вIаьшагIтохарах

БОНН. (ТАСС). «Парламентариш»— Политишер прессединст» яхача пресс-бюллетено хейтачох, ФРГ мохк тIемах лорабара министерство планаш увттаеш я 1960 шу кхоаччашехь НАТО-н мукъах хургйолча 10 авиасоединенех (царха 4 авиасоединени истребителий — бомбордировщики хургъя) латташ дола ФРГ-н фецарча эскара низаш вIаьшагIтоха. Цу соединенешка хургъя 1326 самолет.

Израила провокацеш дIаха йолх

КАИР. (ТАСС). Машар оттабарах йолча египетски-израильски вIашагI ийнача комиссе Египтан викало аьлар Израилах машар бергболаш баь барт бохабеш даьча кхаь хIаманна ше духьал хилар.

10 июле израильски салтий группа автомашинаца Газа яхачун къилбаседан оагIорахь египетски территорен тIа кIоаргга чуьялар. 11 июле израильски эскара машина деморкационни лини йоха еш, Газа яхачун малхбоален оагIорахь египетски территоре тIа кIоргга хьачуера. Царел совх, цу дийнахь египетски эскара самолето Египтан сигалара доазув хоададир, Газан сектора тIа а ухаш.

Египето дIадех Iалаьмат чехка цу леладаьча бокъо йоацарашка хьажар.

РЕДКОЛЛЕГИЯ.

Социалистически лагера низ цхьоагIонца ба

Советски партийни - правительственни делегаци Чехословаке яхаро а из цига хиларах тIагIолла язъяь араяьккхача Советски - Чехословацки Коммюникес а хьахойт мел лоархIаме да дунен тIарча социалистически системан мехкий цхьа барт болаш кхотабалар, вIаьший хьожаш шоайла цхьоагIо йолаш хилар. Н. С. Хрущевс ше Чехословакера цIавеча митинге аьлар:— Нагахь санна социалистически лагера мехкаш цхьан бартах кхотаденна хуле, вайна кхераме дац цхьаккха ха во оттар а форда тIа даьнна дуIа а. ЦхьоагIонца ба вай низ — из Iалаьмате чIоагIа низ ба.

ХIанз социалистически лагера паччахьалкхенаша дунен диълагIа долча даькъал дукхах территори дIалоац. Цу паччахьалкхенашка бах 900 миллион совх нах — уж дунен тIа бахача наьха кхоалагIча даькъал совх ба. Цар экономикан низ Iалаьмате бокха ба. ДIадахача шера социалистически мехкий промышленносто 68 миллион совх тонн аьшк болат а 50 миллион совх тонн чон а даьд, миллиард гаргга тонн кIор баьккхаб. Уж дика кхоачамаш да ала йиш йолаш да.

Цу Iалаьмате доккхийча кхоачамий вIаьшагIтохаро социалистически паччахьалкхений хила доагIа юкъера декхараш кхоачашдарна, уж паччахьалкхенаш дегIаярна, тоаяларна, прогрессивни юха хьадеш мел долча хIаман шоай хьашташ кхоачашде йиш хилийтарал совх, дерригача дунен тIарча адамий хьашташ а кхоачашде, боккъал дар аьлча, дувцалга йоацаш йоккхий таронаш хулийт царга».

Цар барт цаI а цхьоагIо а хиларах даьнна беркат да уж вIаьший шоайла экономически хьожаш хилар. Социализман мехкий экономикан къаьстта оамал я царха цхьаккха а цхьа мохк вокхарна конкуренци а еш, ше царел хьалха бала гIерташ ца хилар. ХIаьта капитализм конкуренци йоацаш яха тарлугдолаш яц. Ший мехка экономика шийна мамогга дегIа а йоалаеш, хIара социалистически мехко йоакхо ю ерригача социалистически лагера экономически чIоагIале лакхъярна. Иштта йолча социалистически мехкий экономически бувзамий къаьстта йолча оамало таро хулийт историчухь ца хиннача тайпара дола толамаш дахийта. ТIом хилалехь хьалхах хинначунца нийсйича халкъа демократен европерча мехкий промышленни продукташ хIанз диаззанел дукхах хьаеш я. ХIанз цар хьаеш я дунен тIа йоккхача промышленни ерригача продукцех кхоалагIа дакъа гаргга, дунен тIа мел доккхача ялатах 40 процент ялат а доккх.

Социалистически мехкий экономически бувзаман дукххача тайп - тайпарча формаех кертера моттиг дIалоац цар шоайла еча арахьарча базаро. ВIаьший пайдане йолча цу мехкашта юкъерча базаро таро хилийтар дунен социалистически рынок хьаелла, хIанз капиталистически рынок халонаш тIа этта латтача хана, дегIаухаш йола. Социализман мехкий лагера товарообороташ хадданза дегIаухаш латт. Болгарен товарооборот тIом хилалехь хьалхах хинначул 4 дукхагI я, Венгрен — 3,4, Чехословакен — 3,2 иштта кхычар а. ВIаьший товараш дIахьа кхахьийтар духхьал планах лелаш да. Цар структура латт хIара къаьсттача мехка йиш-таронашка а эшарашка а хьежжа. Кхетадедезаш ма дий, Советски Союза, ше эггир чIоагIа дегIаена индустриальни йоккха паччахьалкхе хиларах тарра, кхыча социалистически паччахьалкхенашта цар керда предприятеш яхкара, бIарчча промышленни отраслеш хьалъяра Iалаьмате доккха гIо-новкъостал деш хилар. Вай машинаш тел Китае 211, Польше 72, Румыне 56, иштта кхычахьа а предприятеш хьалъе. СССР-о берригача социалистически мехкашта 478 предприяти хьалъе новкъостал ду.

Социалистически мехкий экономически бувзама шоллагIа йола форма я цар вIаший юхалург тела ахча (кредит). Социалистически мехкашка вIаьший пайда а боалаш луш дола ахча, капиталистически дунен тIа йоалагIа е кхы хIама доккхаш мара лац. Вай Даьхено тIом хинначул тIехьах хьайоагIача хана халкъа демократически мехкашта деннад 28 миллиард сом кредит. Экономика дегIайоалаярна иштта вIаьший кредиташ тел социалистически берригача мехкаша. Масала, дукха ха йоацаш, Германски демократически Республикас Польшийна цун кIор боаха промышленность дегIайоалаярна 400 миллион кредит делар.

Социалистически паччахьалкхений дизза вошал латт царха цхьаяраша воккхарна юха дала це дезаш ду гIо-новкъостал деш хиларагI. Иштта гIо-новкъостал дир империалистий агрессена кIал лаьттача Корейски Халкъа Демократически Республикана а Вьетнама Демократически Республикана а. Советски Союзо юха де ца дезаш деш дола новкъостал цу хьакъехь дикка лоархIаме хIама да. Советски Союза специалисташа Вьетнама кердача предприятешта проекташ увттаю, цхьан хIаманга дог доахаш а доацаш, къаман кадраш кийчъе новкъостал ду.

Шерлуш а чIоагIлуш а латт социалистически мехкий Iилман - технически бувзам. Цу бувзамо Iалаьмате йоккха тарохулийт социализман лагера мехкий хIама хьадеш дола низаш чехкка дегIадоаладейта.

Iилман - технически бувзамо таро хулийт, масала, Iилман-тохкама а проектни а цхьан параллелах ду (цхьатарра ду) белхаш де ца дезаш, из бахьан долаш Iилман а инженерни технически а дукха болхлой мукъа бувл. Хьоккхамера ба ала мегаргба советски китайски бувзам.

1954 шеррехь а СССР аи Китаиней юкъе къаьстта соглашени язъяьяр Iилман-технически вIаьший карах даьннараш довзийтаргда аьнна. Цу дешо чIоагIа пайдане гIулакхаш дир. Советски Союзо еннача информацес вай китайски доттагIашта доккха новкъостал дир массехк доменни пешкашта, паровозашт а, вагонашта ремонташ еча а заводашта, фосфатни лаьтта тоаду молхаш ю комбината проекташ увттае а уххьалъе а. Советски Iалаьмате йIаьхи йолча говзалах пайда а эцаш, китайски промышленноста болхлоша арахийцар чIоагIа низ бола генератораш, электродвигателаш, кIоран, мехкдаьттан, металлургически промышленноста машинаш. Шоай аргIах, Китаерча новкъосташа а кIада деча, юртбоахаме, медицине шоашта карах даьннараш вайна а довзийт.

МассаоагIорахь экономически дегIадар а социалистически мехкий барт-цхьоагIо чIоагIъялар а да халкъа боахаман планаш координацех цхьа лостам болаш увттаелга. Советски делегаци Чехословаке хьоашалгIа яхача хана, Праге хиннача цхьан митинге Н. С. Хрущевс аьлар: Вай хIанззехьа да тоъал чIоагIа экономически бувзамаш, цар дIадех кхы а чIоагIах шоаш шердар промышленностеи юртбоахамеи белхаш кхы а дикках координаци йолаш хилийтар, цунца вай экономика кхы а чIоагIах бувзам болаш хургйолаш; цунца диках а бизза а вай экономически таронех пайда эцаргболаш вай экономикан координацен наькъаца производственни моттигех, советски а чехословацки а фабрикай, заводий машинех пайда сов боаккхаргболаш... Цо кхы дукхах таро хулийтаргъя вай мехкий экономика дегIайоалае, капиталистически дуненца лоаттаеча яхьа юкъе дIабахийтача къахьегамах боала пайда тIехбаккха, капиталистически паччахьалкхенашка лерхIа йиш йоаца, адамий вахара хьал-таро Iалаьмате чIоагIа лакъе».

Социалистически паччахьалкхений цхоагIои цар барт цаI болаш кхотабалари къаьстта лоархIаме я доттагIаленах барт-цхьоагIонах, вIаьший новкъостал дарах йола Варшавски договор. Ши шу хьалхах оттаяь я из, цо вIаьшагIа тох социализман бархI европейски мехкаш. Иштта йола договор оттаянза яргIйоацаш хилар Малхбузен Европе Малхбузен Германи юкъе а йолаш «малхбузен Европан союз» яха тIема группировка вIаьшагIтохарах, малхбузен Германи агрессивни Къилбседан атлантически блоках дIакхетарах. Ше мохк тIемах лорабара хьакъехь оттаяь хиларах Варшавски договор Малхбузен тIема союзех чIоагIа эргаш я. Цу договоро мохк тIемах лорабара дош оттадаь ца Iеш, договор оттаяьрашта юкъерча экономически бувзамий дешаш а увттаду.

Социализман мехкашта юкъера доттагIлен гIулакхаш, шоайла еча базара а экономикан а бувзамаш гIертац уж мехкаш кхыча дуненах къоастаде. Цу мехкаша шоай низ кхоачар ду капиталистически мехкашца базара а экономикан бувзамаш дегIадахкийтарна дерригача дунен тIа барт цхьоагIо чIоагIъе, тайп-тайпарча общественни системех йола паччахьалкхенаш маьрша яха тарлуш хилар чIоагIде. Цхьабакъда, США-н империалисташ керте латташ болча цхьабараша массе тайпара духьленаш ю мехкашта юкъера базар дегIаяра. ХIанз социалистически лагера мехкий низаш цIаккха ца хиннача тайпара чIоагIа да. Уж низаш цахаддаш дегIаухаргда, барт цаI болаш кхоталургда машараи социализмани гIулакха тIехьа.

СОЮЗА ССР-а СВЯЗИ МИНИСТЕРСТВА
СОЮЗПЕЧАТЬ

1957 шера 2-ча ахшера ПОДПИСКА хьайийллай республикан газеташта.

„СЕРДАЛО"

ССКП Нохч-ГIалгIай обкомеи Нохч-ГIалгIай АССР-а Оргкомитетеи орган.

Газет арадувргда гIалгIай меттала кIира 2-за. „Правда" яха газет миссел доккха а долаш.

Газета кулг яздара мах:

3 бетта—4 сом 80 кеп.
6 бетта—9 сом 40 кеп.
Къаьсттача цхьан газета мах—20 кеп.

„ЛЕНИНАН НЕКЪ"

ССКП Нохч-ГIалгIай обкомеи Нохч-ГIалгIай АССР-а Оргкомитетеи орган.

Газет арадувргда нохчий меттала кIира 3-за, „Правда" яха газет миссел доккха а долаш.

Газета кулг яздара мах:

3 бетта—7 сом 80 кеп.
6 бетта—14 сом 60 кеп.

Подпискаш дIайийю масса йолча городий а, районий а связи конторашкеи, отделенешкеи, агентствашкеи, „Союзпечат" киоскашкеи, хIаьта заводашкарчеи кердацIеношдечарчеи, организацешкарчеи, учрежденешкарчеи, учебни заведенешкарчеи, совхозашкарчеи, МТС-шкарчеи, колхозашкарчеи общественни уполномоченнаша а.

РЕДАКЦЕН АДРЕС: Шолжа-гIала, Красни фронтовикий улица, № 23. Телефон 2-30-91.

СФ01792. 11-ча августа 1918-ча шера цIерагI йола типографи. Заказ № 5427.